AQRAR TƏDQİQATLAR MƏRKƏZİ

Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi

Kənd Təsərrüfatı və Ərzaq Məhsulları üzrə Dünya Bazarı Konyukturasına dair Qısa İcmal

Noyabr 2019

M ü n d ə r i c a t

FAO-nun qlobal ərzaq qiymətləri indeksinə dair hesabatı 3
Buğda üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal 4
Buğdanın Rusiya Federasiyasında qiyməti 7
Arpanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 8
Düyünün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 9
Qarğıdalının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 10
Pambıq üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal 11
Xam ipəyin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 13
Quru baramanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 14
Günəbaxan yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 15
Yaşıl çayın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 15
Zeytun yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 17
Şəkərin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 18
Soyanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 19
Mal ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 20
Qoyun ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 21
Donuz ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 22
Quş ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 23
Qaba yunun dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 24
Südün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 24
Gübrənin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal 27

FAO-nun qlobal ərzaq qiymətləri indeksinə dair hesabatı

(FAO-nun 5 Dekabr 2019-cu il tarixli açıqlaması)

2019-cu ilin noyabr ayında FAO-nun Qlobal Ərzaq Qiyməti İndeksi son 26 ay ərzində ən yüksək həddə çatıb.

- **Qlobal Ərzaq Qiyməti İndeksi** 2019-cu ilin noyabr ayında orta hesabla 177.2 bənd təşkil edib, oktyabr ayı ilə müqayisədə 2.7% (4.7 bənd), ötən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 10.0% (15.4 bənd) **çoxdur**.
- **Taxıl Qiyməti İndeksi** noyabr ayında orta hesabla 162.4 bənd təşkil edib, oktyabr ayı ilə müqayisədə 1.2% (1.9 bənd), ötən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 1.1% (1.7 bənd) **azdır.**
- **Bitki Yağlarının Qiymət İndeksi** noyabr ayında orta hesabla 150.6 bənd təşkil edib, oktyabr ayı ilə müqayisədə 10.4% (14.2 bənd)**,** ötən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 20.2% (25.3 bənd) **çoxdur**.
- **Ət Məhsullarının Qiymət İndeksi** noyabr ayında orta hesabla 190.5 bənd təşkil edib, oktyabr ayı ilə müqayisədə 4.6% (8.4 bənd), ötən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 17.2% (27.9 bənd) **çoxdur.**
- **Süd Məhsullarının Qiymət İndeksi** noyabr ayında orta hesabla 192.6 bənd təşkil edib, oktyabr ayı ilə müqayisədə 0.3% (0.6 bənd), ötən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 9.5% (16.8 bənd) **çoxdur.**
- **Şəkər Məhsullarının Qiymət İndeksi** noyabr ayında orta hesabla 181.6 bənd təşkil edib, oktyabr ayı ilə müqayisədə 1.9% (3.3 bənd) **çox**, ötən ilin noyabr ayı ilə müqayisədə isə 0.8% (1.5 bənd) **azdır**.

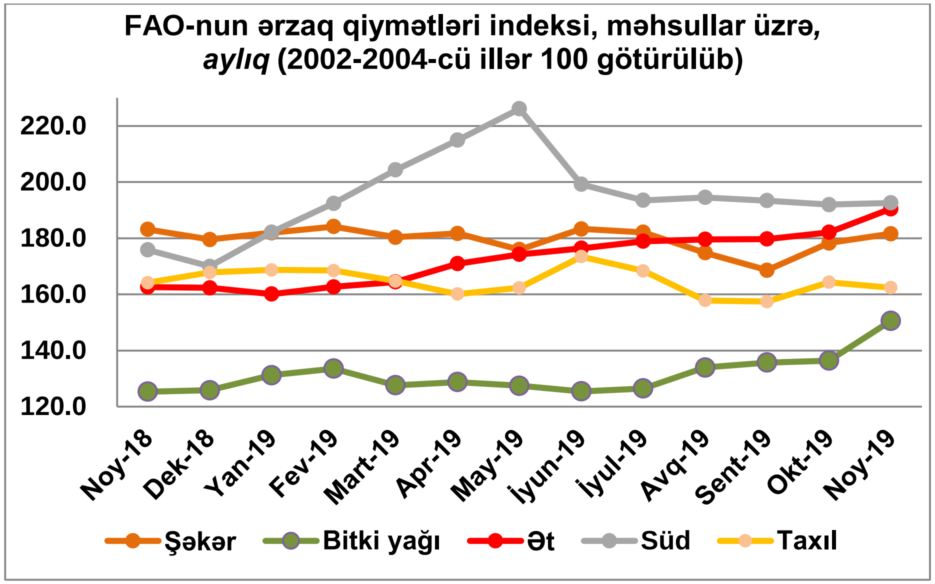

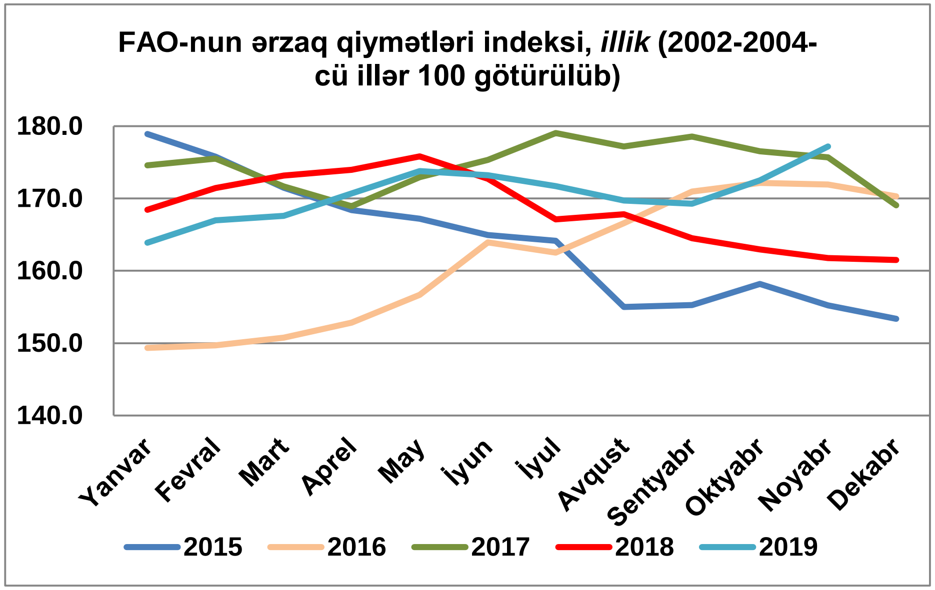

Mənbə: http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/

Buğda üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal

(ABŞ-ın Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin 10 Dekabr 2019-cu il tarixli hesabatı əsasında hazırlanıb)

- 2019/20-ci məhsul ili üzrə qlobal buğda istehsalı həcminin əvvəlki ilə nisbətən 5.0% artaraq 765 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır.

Dünya üzrə buğda bazarının tələb-təklif balansı, milyon ton

		2017/2018	2018/2019	2019/2020
TƏKLİF	İlin əvvəlinə qalıq	263	282	278
	İstehsal	763	731	765
	Cəmi təklif	1026	1014	1043
TİCARƏT	İdxal / İxrac	182	173	180
TƏLƏB	Ərzaq və toxum	596	597	605
	Yem	146	139	149
	Cəmi istifadə	743	737	754
İLİN SONUNA QALIQ		282	278	289
DÜNYA ÜZRƏ EHTİYATLARIN İSTEHLAKA NİSBƏTİ, %		***38.0***	***38.0***	***38.0***

Mənbə: *www.uswheat.org*

- Qlobal miqyasda məcmu təklifin həcm göstəricisinin 2018/2019-cu məhsul ili ilə müqayisədə 29 milyon ton artaraq 1043 milyon ton olacağı təxmin edilir.
- Dünya buğda ticarətinin 180 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır ki, bu göstərici son 5 ilin orta göstəricisi ilə müqayisədə 3.0% çoxdur.
- 2018/2019-cu məhsul ilinə nəzərən cari məhsul ilində əsas buğda ixracatçısı olan ölkələrdə ixrac edilə bilən buğdanın həcminin 2.9% artaraq 213 milyon ton olması proqnozlaşdırılır.
- 2018/2019-cu məhsul ilinə nəzərən 2019/2020-ci məhsul ilində dünyada buğda üzrə istehlakın 2.3% artaraq 754 milyon ton olacağı proqnozlaşdırılır.

- Proqnozlar reallaşacağı təqdirdə qlobal buğda ehtiyatlarının həcminin 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə 3.9% artaraq 289 milyon ton olacağı gözlənilir. Buna uyğun olaraq, dünya üzrə ehtiyatların istehlaka nisbəti göstəricisi də 38.0% səviyyəsində olacaq.
- Çində buğda ehtiyatlarının həcminin 2018/2019-cu məhsul ili ilə müqayisədə 5% artaraq 147 milyon tona çatması gözlənilir.
- Ötən mövsümə nəzərən cari mövsümdə əsas buğda ixracatçısı olan ölkələrdə ilin əvvəlinə olan qalıqların həcminin 63 milyon tona düşməsi, istehsal həcminin isə 2018/2019-cu məhsul ili ilə müqayisədə 20 milyon ton çox (388 milyon ton) olacağı gözlənilir. Bununla da, əsas ixracat ölkələri üzrə ümumi təklif səviyyəsi 10 milyon ton çox (451 milyon ton) olacaq.
- Qara dəniz regionu ölkələri qrupu üzrə əvvəlki məhsul ilinə nəzərən 2019/2020-ci məhsul ilində istehsal həcminin 5.6% artaraq 131 milyon ton olması, ixracın isə 0.16 % artaraq 61.1 milyon ton olması proqnozlaşdırılır.

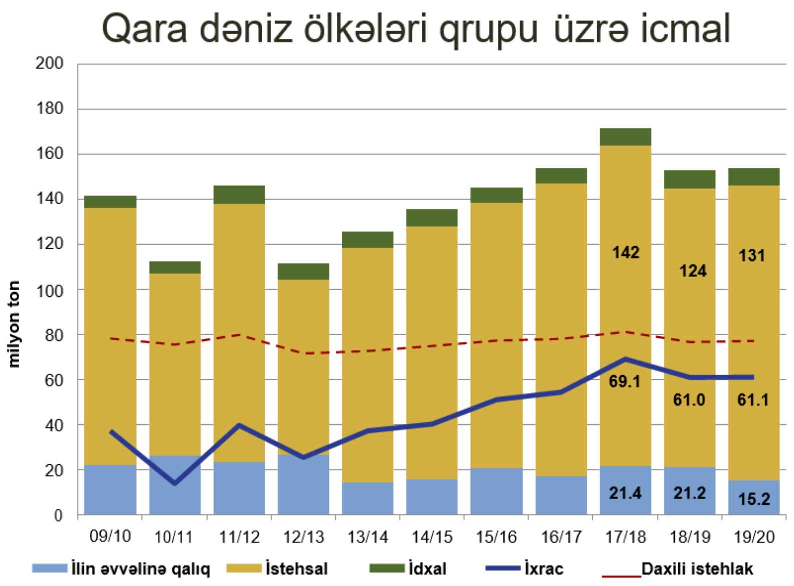

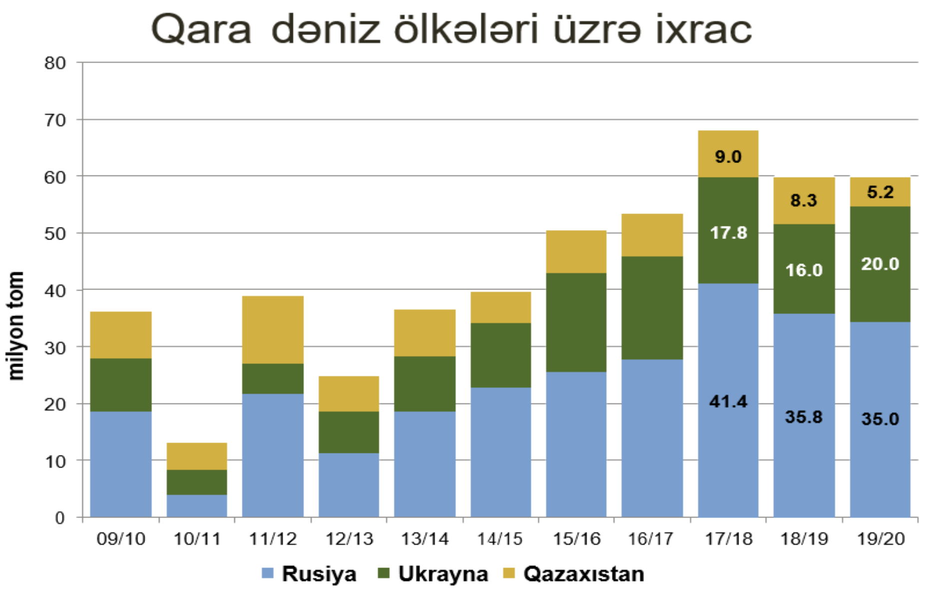

Bu qrupda əsas istehsalçılar Rusiya, Ukrayna və Qazaxıstandır.

Mənbə: www.uswheat.org

- **2016-2018-ci illər ərzində buğdanın dünya bazarı qiymətində artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında buğdanın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 2.5% artaraq 157.1 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

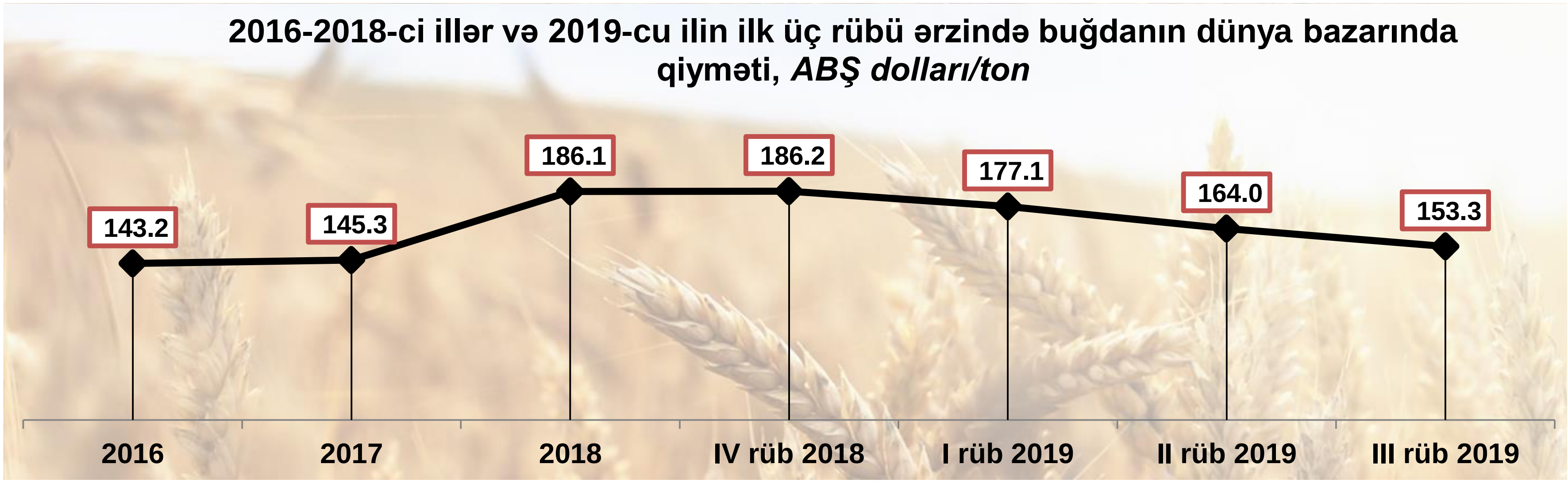

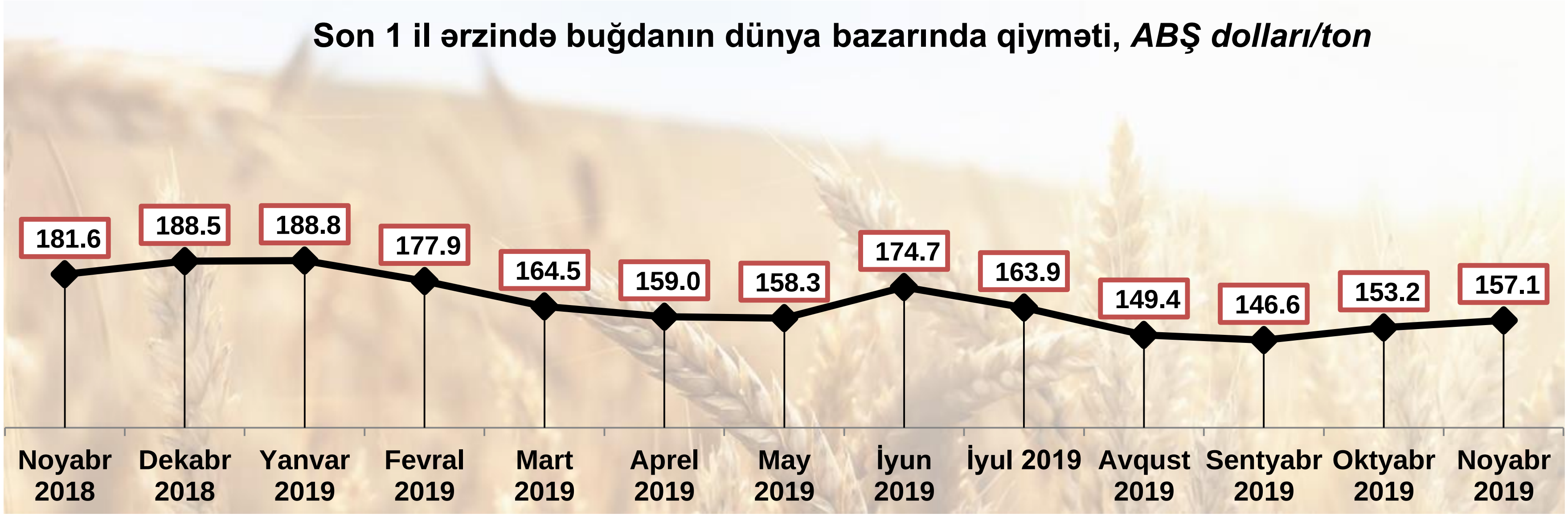

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Buğdanın Rusiya Federasiyasında qiyməti

- **Son 1 il ərzində Rusiyadan ixrac edilən buğdanın qiymətində əsasən azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin noyabr ayında 1 ton buğdanın ixrac qiyməti əvvəlki aya nisbətən 2.5% artaraq 208.5 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**
- **2018-ci ilin noyabr ayından etibarən Rusiyanın daxili bazarında buğdanın qiymətində müşahidə olunan artım 2019-cu ilin aprel ayından azalma trendi ilə əvəz olunmuşdur. 2019-cu ilin noyabr ayında 1 ton buğdanın qiyməti əvvəlki aya nisbətən 4.3% artaraq 190.4 ABŞ dolları olmuşdur.**
- **2019-cu ilin noyabr ayı ərzində Qara dəniz və Azov dənizi portlarında buğdanın 1 tonunun qiyməti müvafiq olaraq 208.0 ABŞ dolları ilə 210.0 ABŞ dolları və 189.0 ABŞ dolları ilə 190.0 ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.**

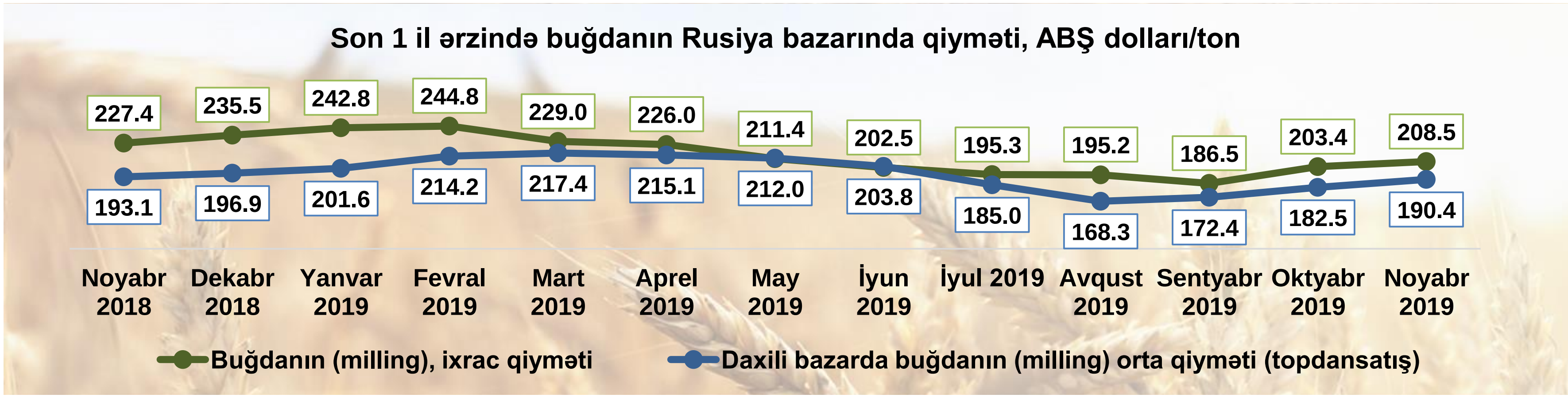

Mənbə: http://www.fao.org/giews/food-prices/tool/public/#/dataset/domestic

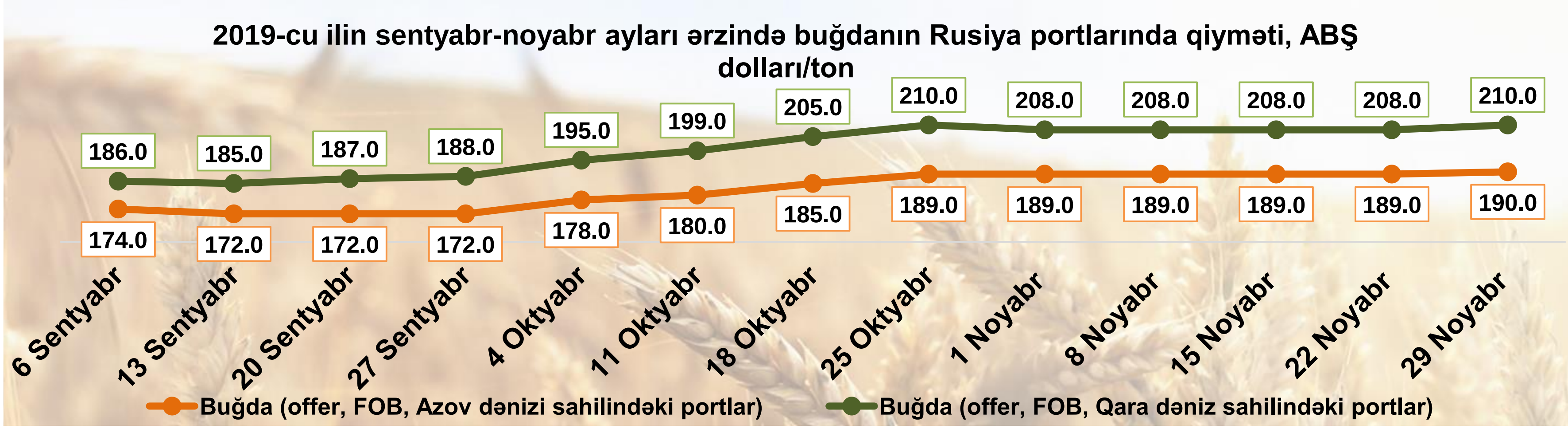

Mənbə: https://www.apk-inform.com/en/prices

Arpanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Arpanın dünya bazarı qiymətində 2016-2018-ci illər ərzində artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında arpanın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə cuzi miqdarda artaraq 113.1 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

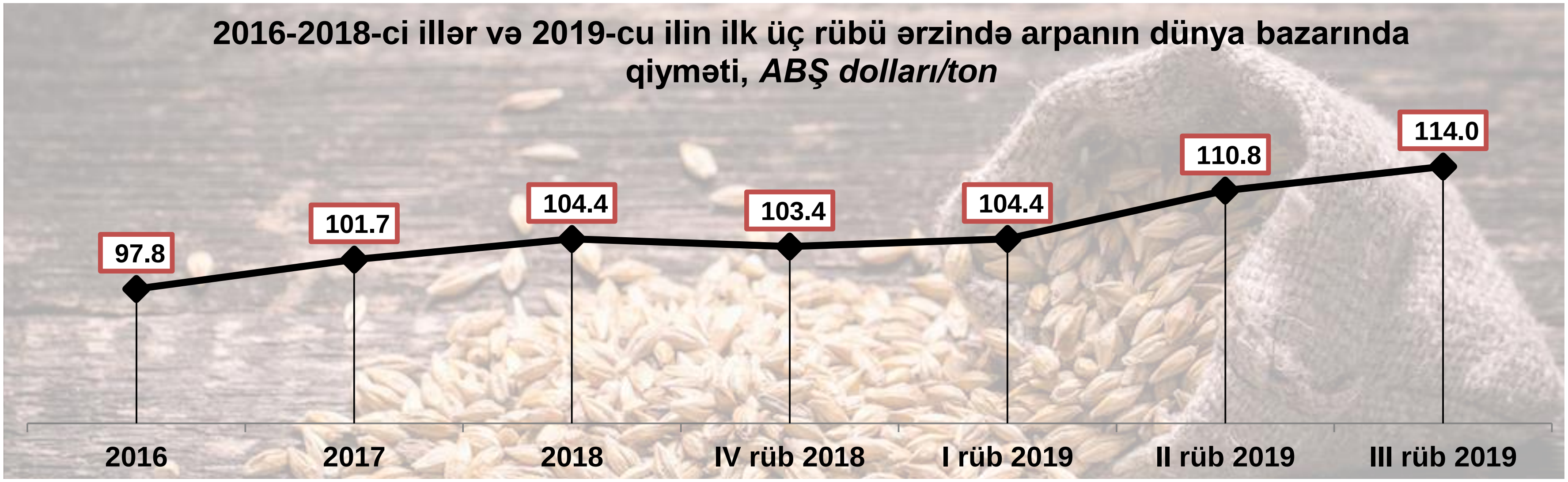

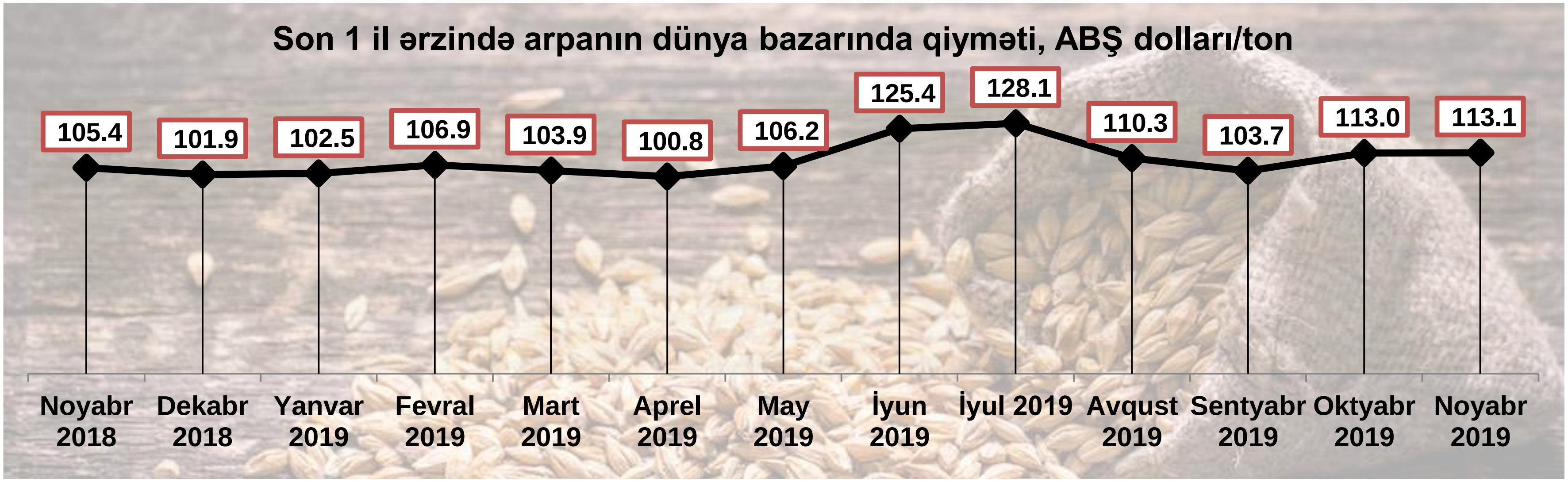

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Düyünün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Düyünün dünya bazarı qiymətində 2016-2018-ci illərdə artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında düyünün 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 1.1% azalaraq 394.6 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

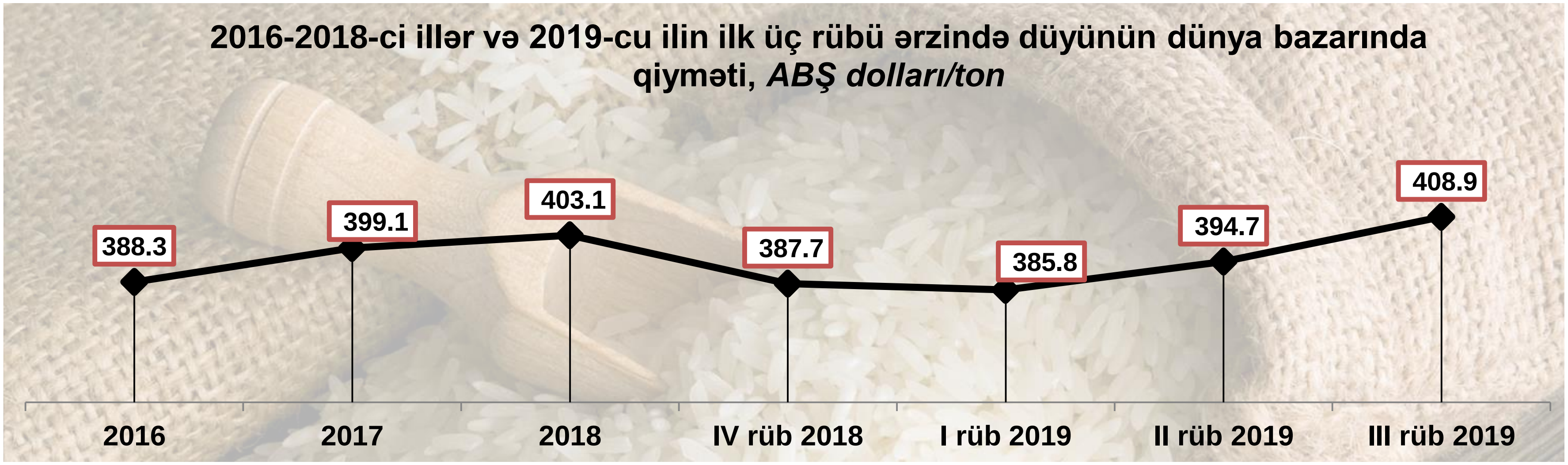

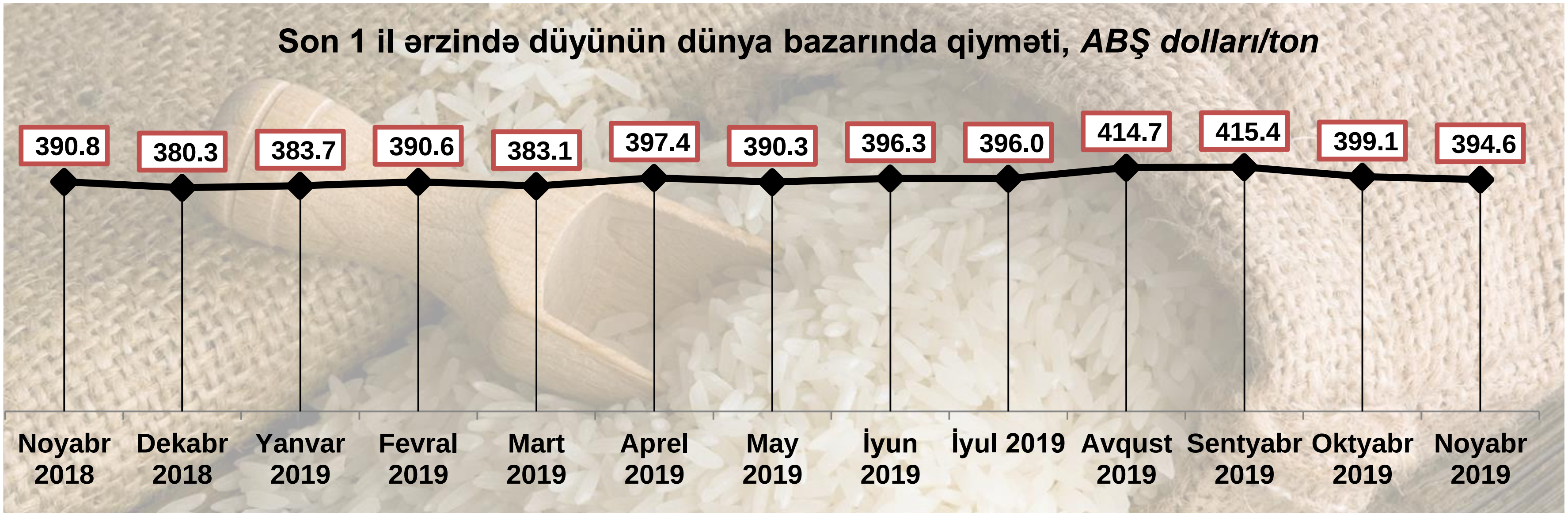

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Qarğıdalının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində qarğıdalının dünya bazarı qiymətində əsasən artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə son bir il ərzində müşahidə olunan qeyri-stabillik 2019-cu ilin iyun ayından sonra azalma trendi ilə əvəz olunmuşdur. 2019-cu ilin oktyabr ayında qarğıdalının 1 tonunun dünya bazarı qiymətində artım olsa da, noyabr ayında əvvəlki ay ilə müqayisədə 0.5% azalaraq 166.4 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

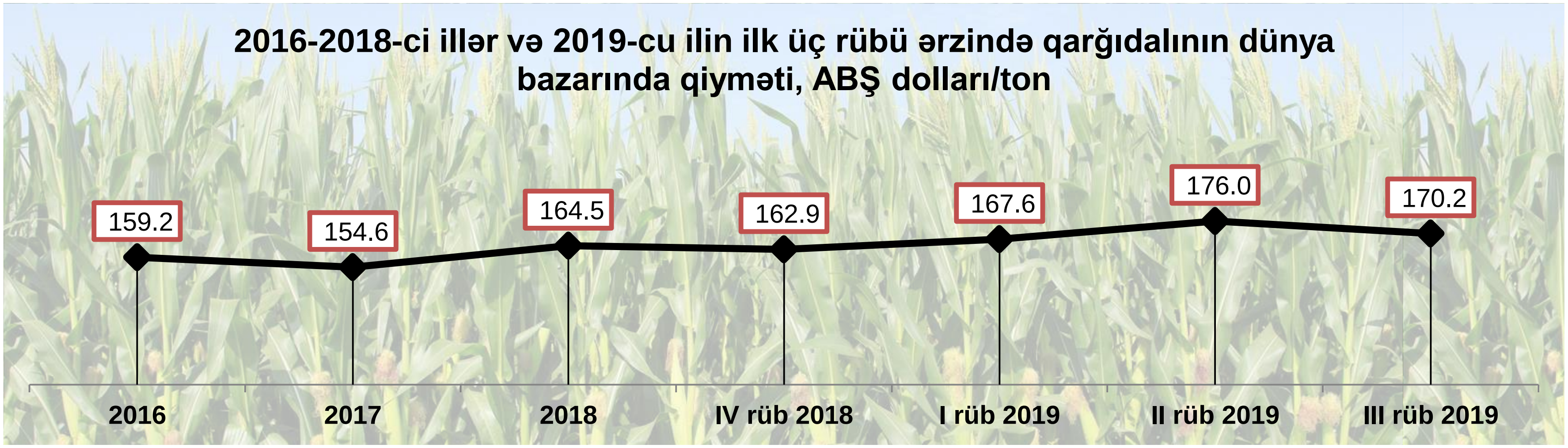

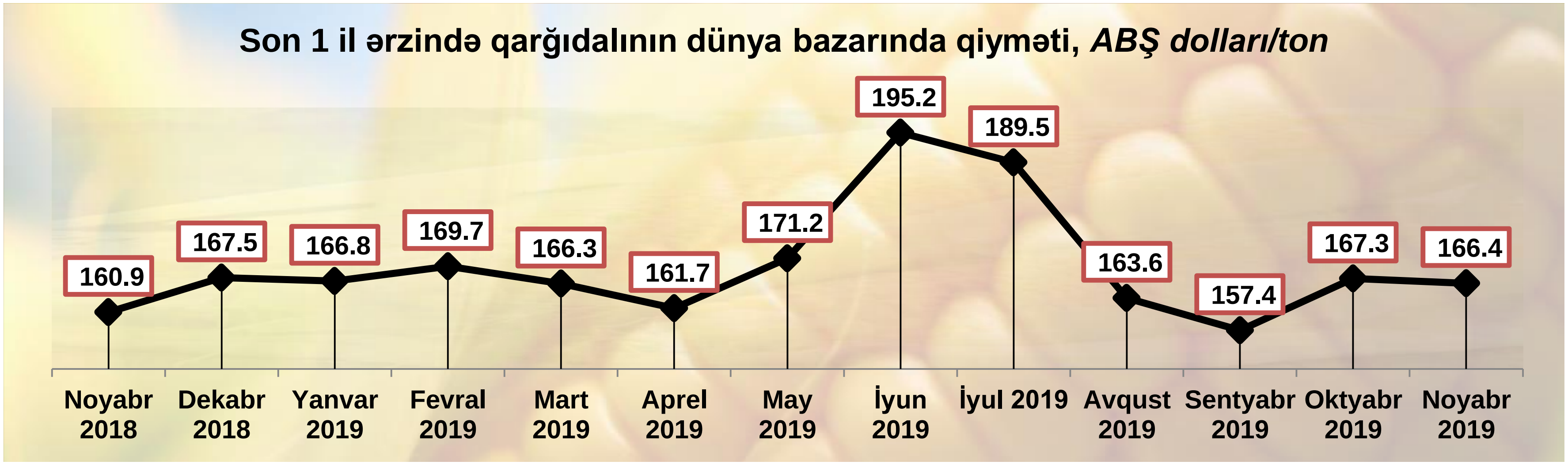

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Pambıq üzrə dünya bazarı konyukturasına dair qısa icmal

Dünya üzrə pambıq balansına əsasən 2019/20-ci məhsul ili ərzində pambığın istehsalında və təklifindəki artımla yanaşı, qlobal ehtiyatlarda da 2018/19-cu məhsul ili ilə müqayisədə artım müşahidə olunmuşdur. Çinin pambıq ehtiyatlarında azalma müşahidə olunduğuna baxmayaraq digər ölkələrdəki artım qlobal ehtiyatlarda da artıma gətirib çıxarmışdır. Həmçinin, dünya pambıq istehsalında müşahidə olunan artım da qlobal ehtiyatlardakı artıma səbəb olmuşdur.

Cədvəl 1. Dünya üzrə pambıq balansı (*Çin də daxil olmaqla*)

Milyon ton	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020 proqnoz
İlin əvvəlinə qalıq	21.8	23.2	19.6	17.5	17.6	17.5
İstehsal	26.0	20.9	23.2	27.0	25.9	26.5
Təklif	47.7	44.2	42.9	44.4	43.5	44.1
Fabrik istehlakı	24.4	24.7	25.3	26.7	26.2	26.5
İlin sonuna qalıq	23.3	19.6	17.5	17.6	17.5	17.6
Qalıq/İstehlak nisbəti	95.2%	79.6%	69.1%	65.9%	67.0%	66.5%

Cədvəl 2. Çinin pambıq balansı

Milyon ton	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 proqnoz
İlin əvvəlinə qalıq	12.3	10.0	8.3	7.8
İstehsal	5.0	6.0	6.0	5.9
Təklif	18.4	17.2	16.4	15.8
Fabrik istehlakı	8.4	8.9	8.6	8.6
İlin sonuna qalıq	10.0	8.3	7.8	7.1
Qalıq/İstehlak nisbəti	119.1%	92.4%	89.8%	82.5%

Cədvəl 3. Çin daxil olmadan dünya pambıq balansı

Milyon ton	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 proqnoz
İlin əvvəlinə qalıq	7.3	7.5	9.4	9.8
İstehsal	18.3	21.0	19.8	20.6
Təklif	25.6	28.5	29.2	30.4
Fabrik istehlakı	16.9	17.8	17.6	17.9
İlin sonuna qalıq	7.5	9.4	9.8	10.5
Qalıq/İstehlak nisbəti	41.6%	49.1%	49.6%	52.5%

Mənbə: *http://www.cottoninc.com/corporate/Market-Data/MonthlyEconomicLetter/*

- **2016-2018-ci illər ərzində pambığın dünya bazarı qiymətində artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin aprel ayından müşahidə olunan azalma trendi sentyabr ayından artım ilə əvəzlənmiş və 2019-cu ilin noyabr ayında pambığın 1 kq-nın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 1.22% artaraq 1.66 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

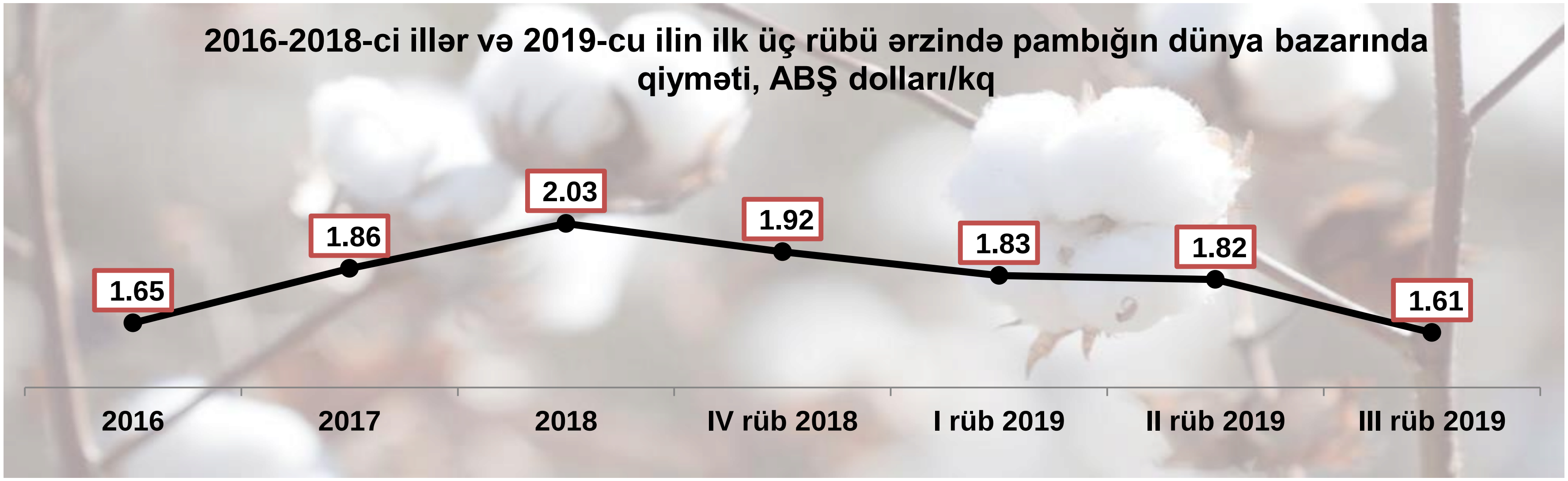

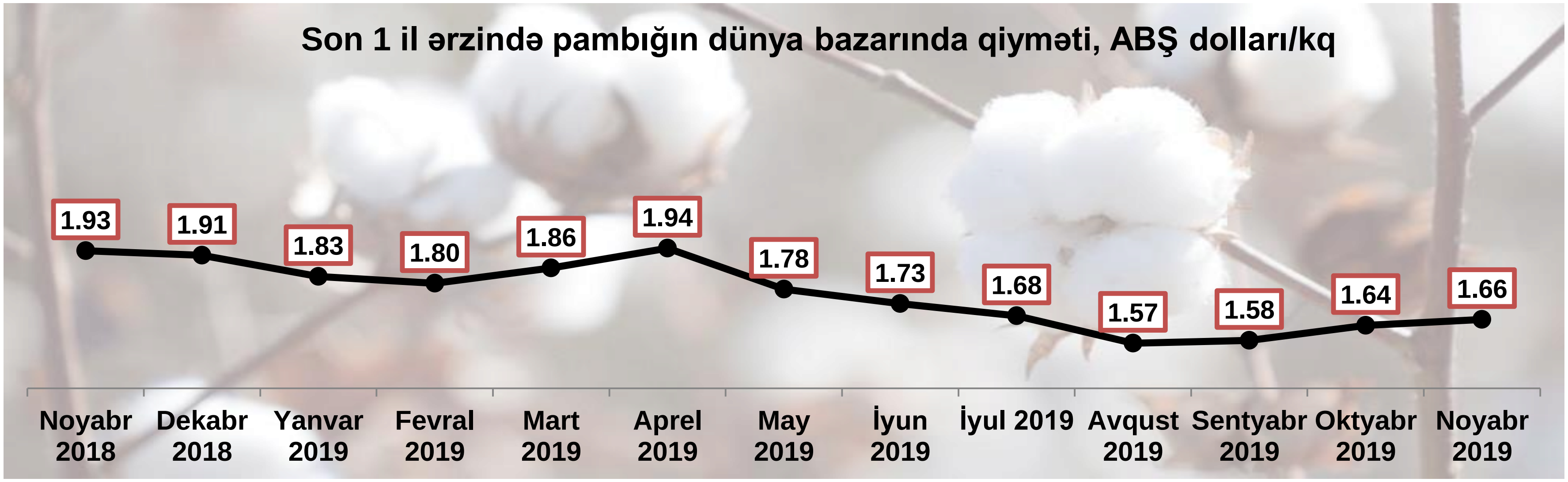

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Xam ipəyin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Noyabr ayında dünya bazarında xam ipəyin qiymətində azalma müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin noyabr ayında 1 ton xam ipəyin qiyməti əvvəlki aya nisbətən 6.1% azalaraq 54.55 min ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır. Həftəlik trenddə isə 2019-cu ilin noyabr ayı ərzində xam ipəyin 1 tonunun qiyməti 54.46 min ABŞ dolları ilə 58.96 min ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.**

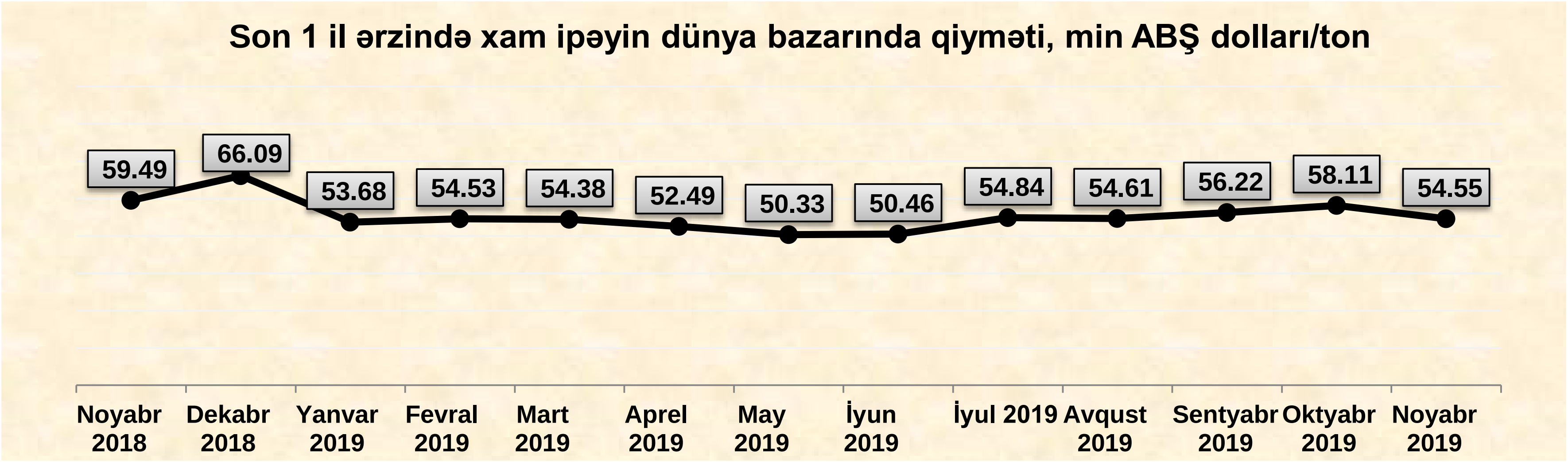

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-month--.html

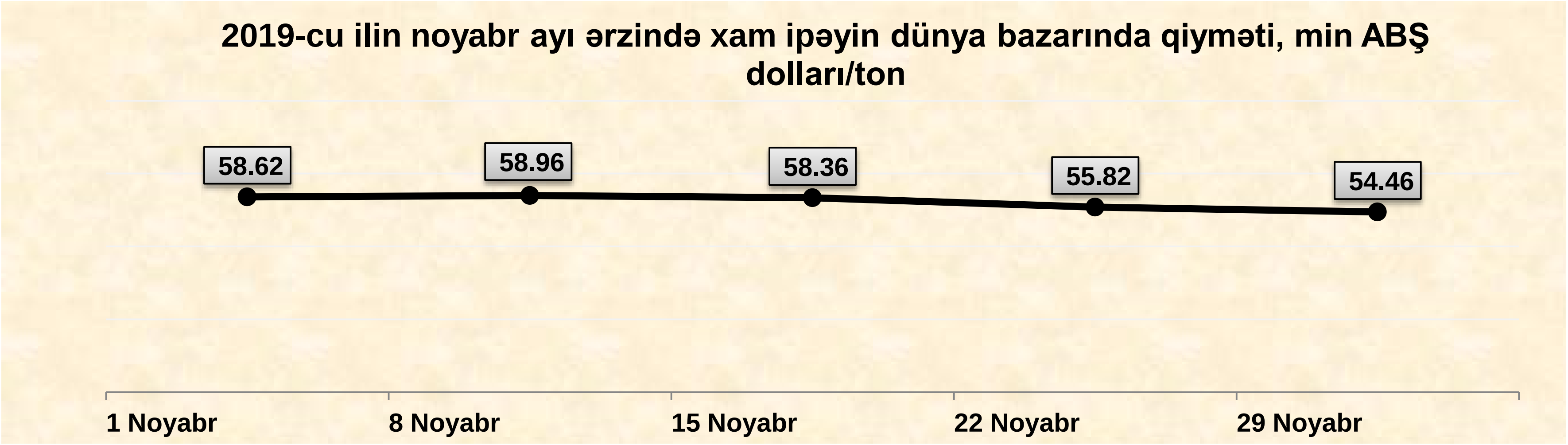

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-week--.html

Quru baramanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında son bir il ərzində quru baramanın qiymətində əsasən azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin noyabr ayında quru baramanın dünya bazarı qiyməti ötən ay ilə müqayisədə 2.6% azalaraq 18.73 min ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır. Həftəlik trenddə isə 2019-cu ilin noyabr ayı ərzində quru baramanın 1 tonunun qiyməti 18.33 min ABŞ dolları ilə 19.51 min ABŞ dolları arasında dəyişmişdir.**

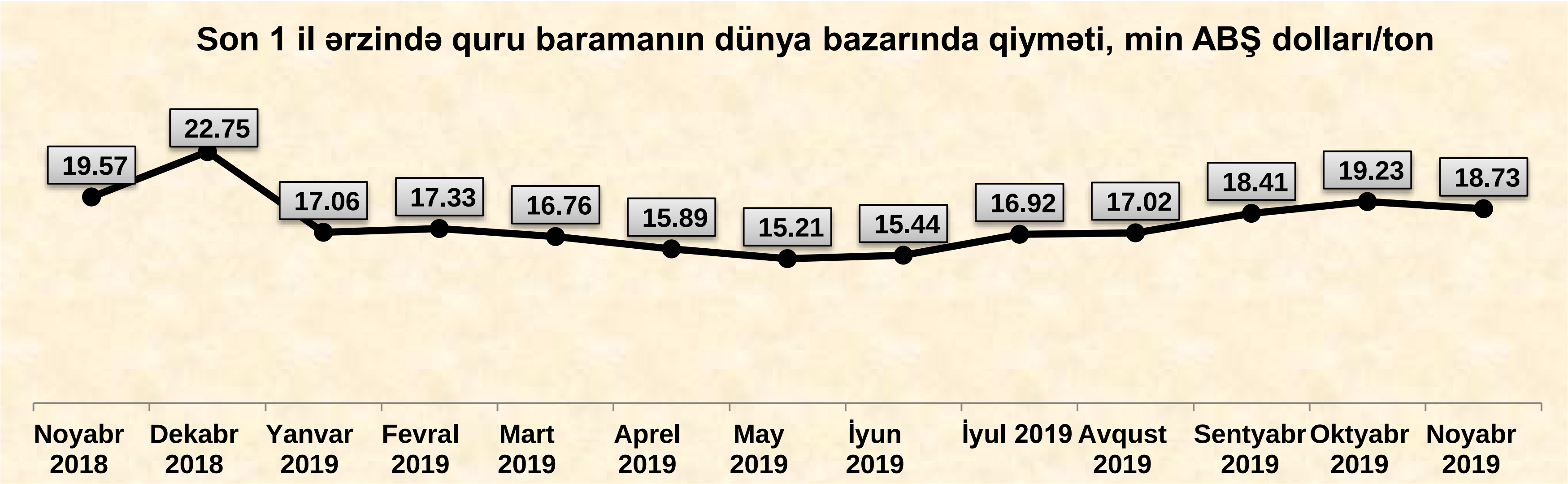

Mənbə: http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-month--.html

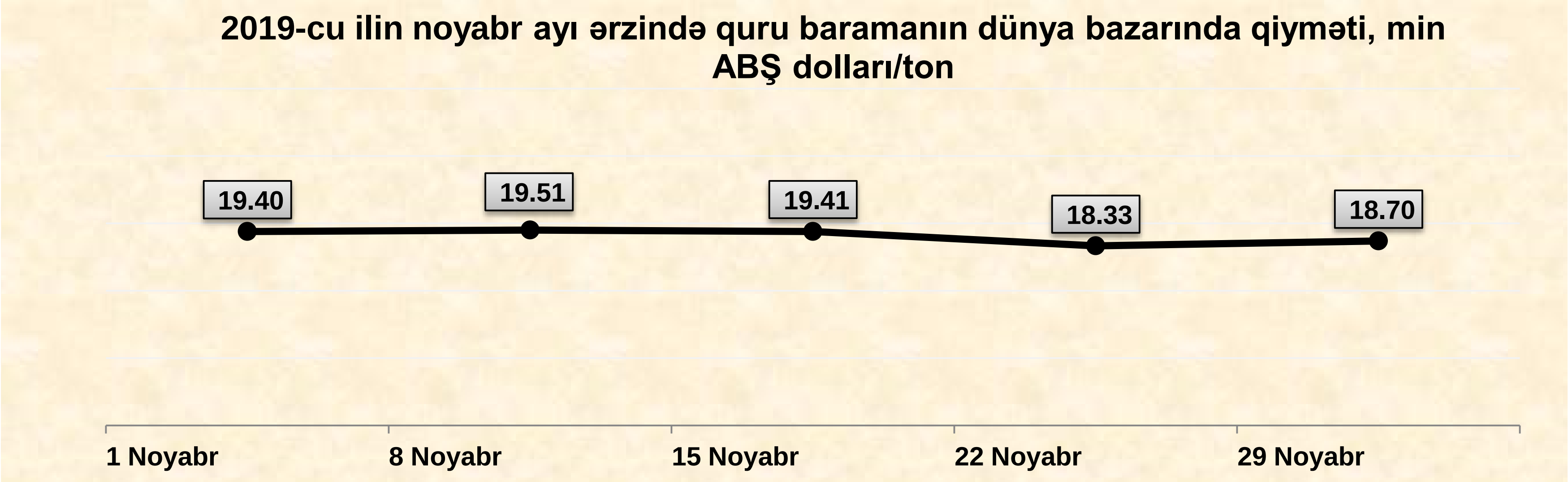

Mənbə: *http://www.sunsirs.com/uk/sdetail-week--.html*

Günəbaxan yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **Dünya bazarında günəbaxan yağının qiymətində 2016-2018-ci illər ərzində ciddi azalma trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında günəbaxan yağının 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 3.1% artaraq 912.6 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

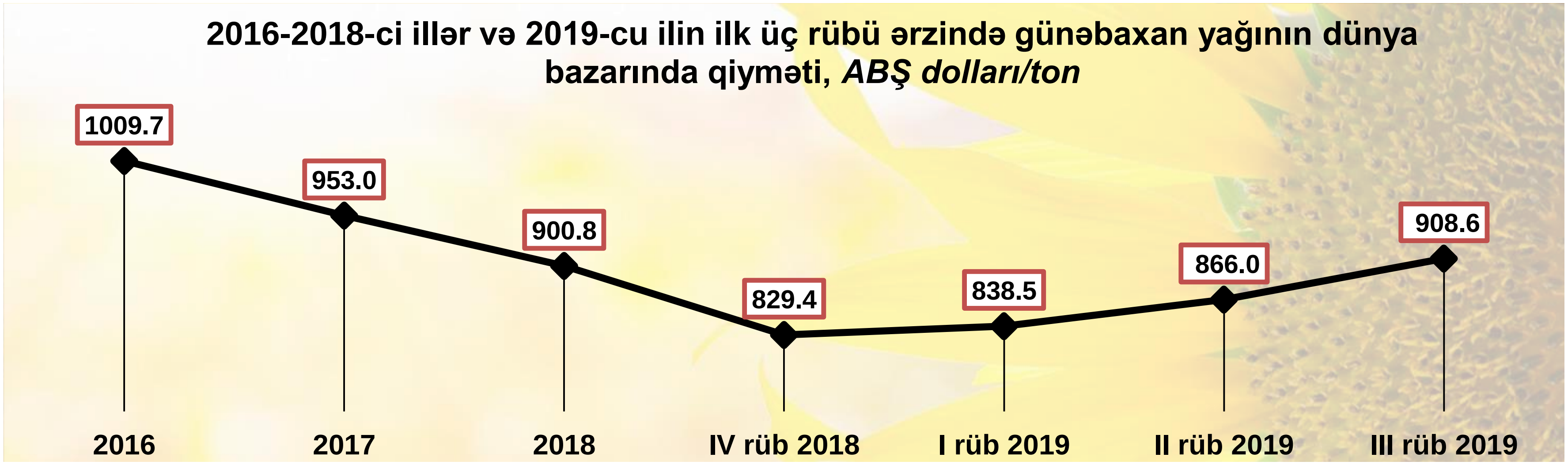

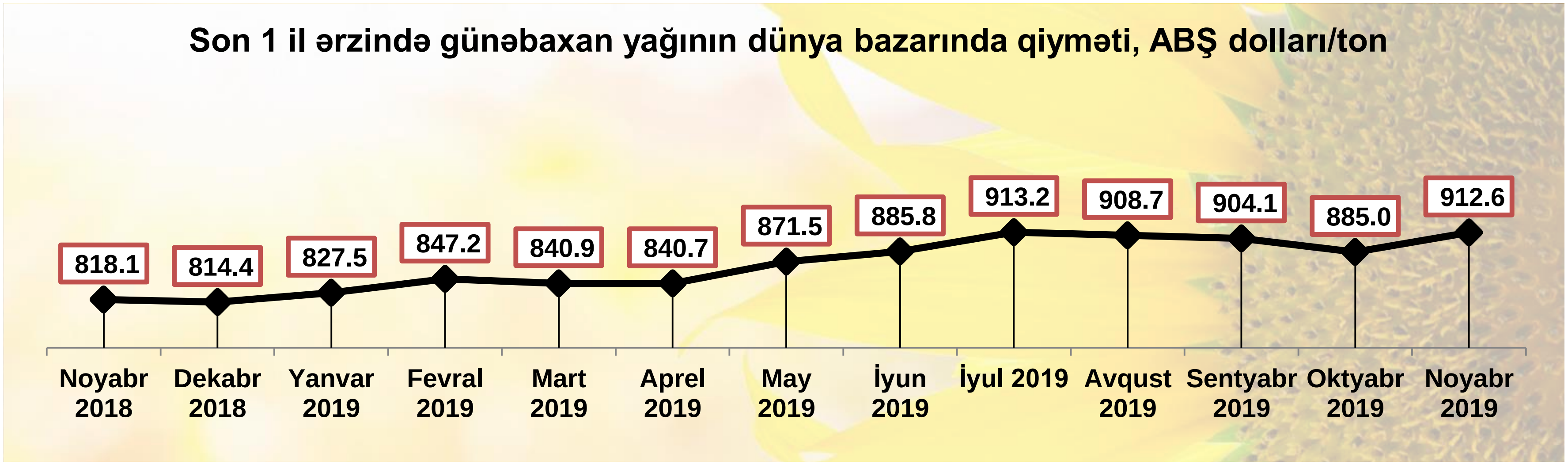

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Yaşıl çayın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində yaşıl çayın dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında yaşıl çayın 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 3.0% azalaraq 277.4 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

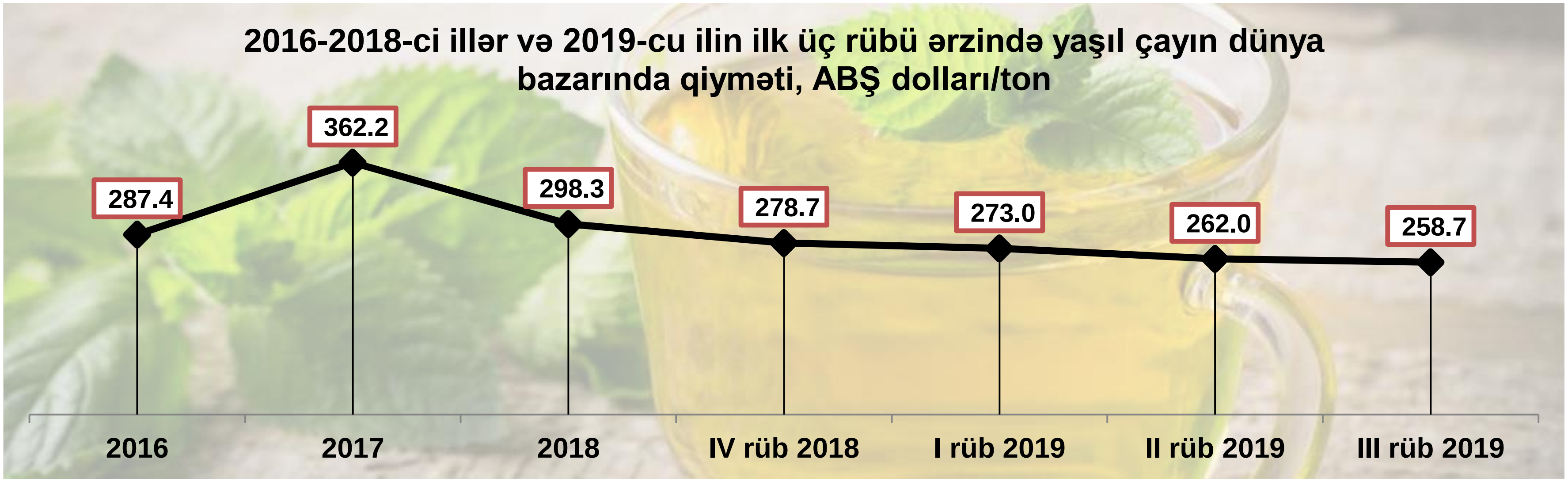

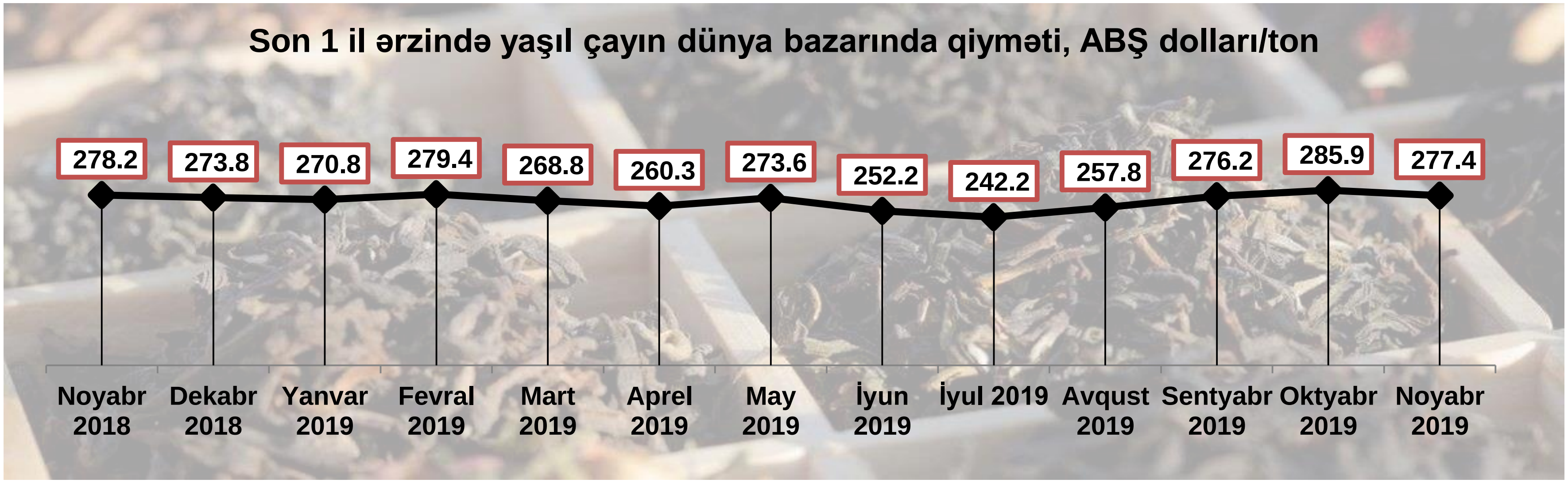

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Zeytun yağının dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində zeytun yağının dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin yanvar ayından başlayan zeytun yağının dünya bazarı qiymətindəki azalma noyabr ayında da davam etmişdir. 2019-cu ilin noyabr ayında zeytun yağının 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 2.01% azalaraq 2.92 min ABŞ dolları səviyyəsinə düşmüşdür.**

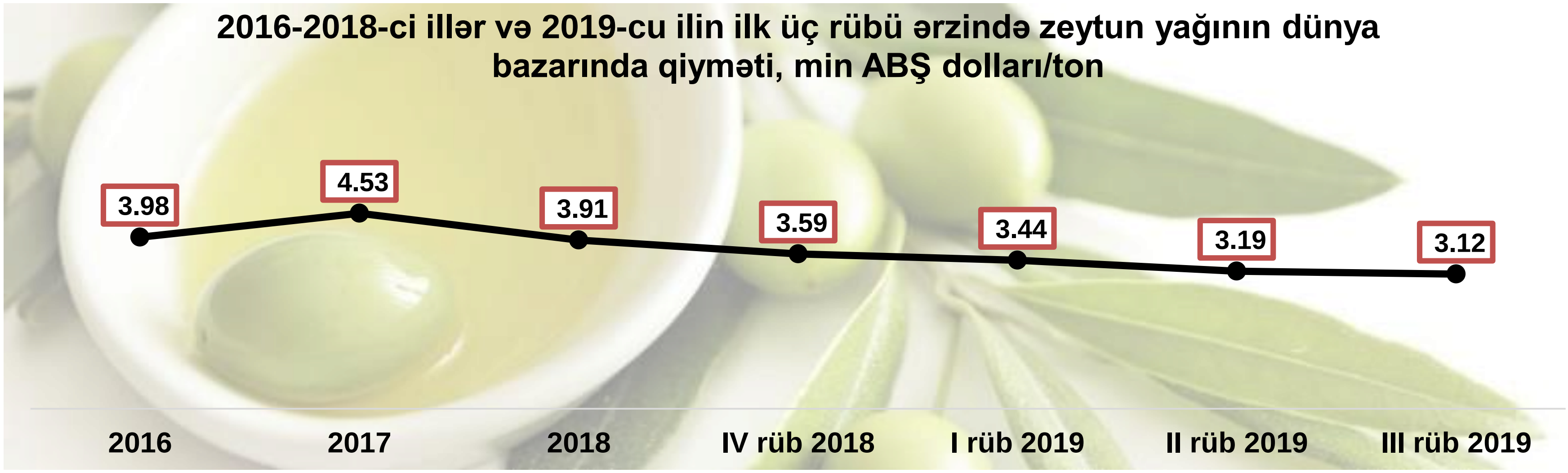

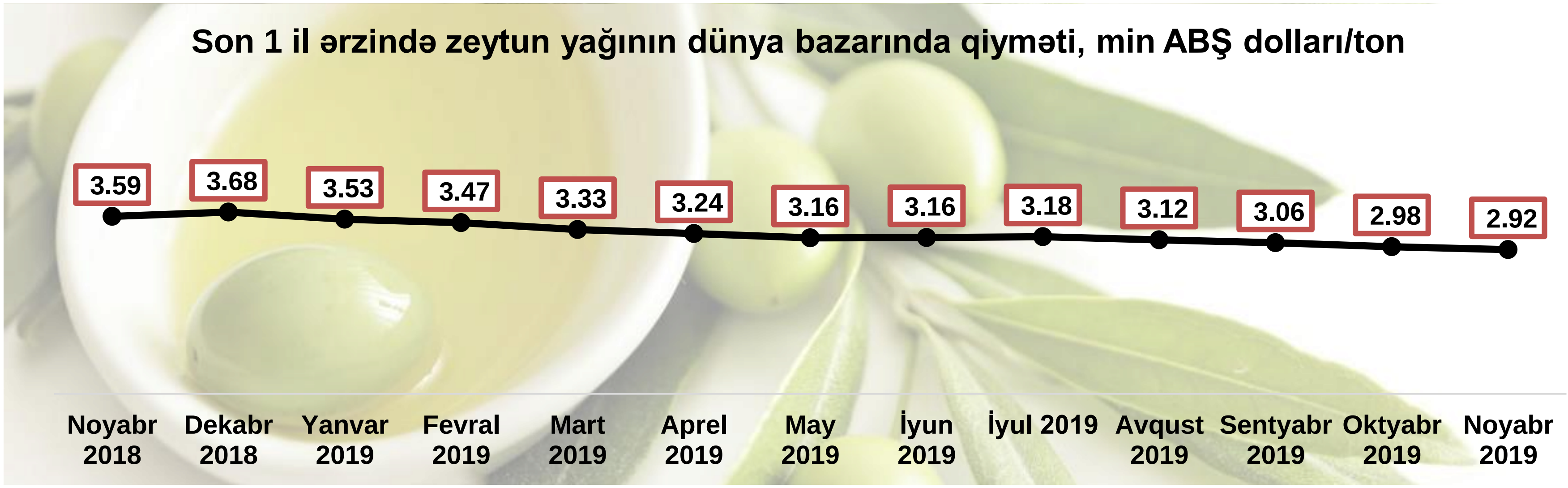

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Şəkərin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində şəkərin dünya bazarı qiymətində azalma trendi müşahidə olunmuşdur. Son 1 il ərzində 1 kiloqram şəkərin dünya bazarında qiyməti 0.249 ABŞ dolları ilə 0.287 ABŞ dolları arasında dəyişmişdir. 2019-cu ilin noyabr ayında şəkərin 1 kiloqramının qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 1.4% artaraq 0.282 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

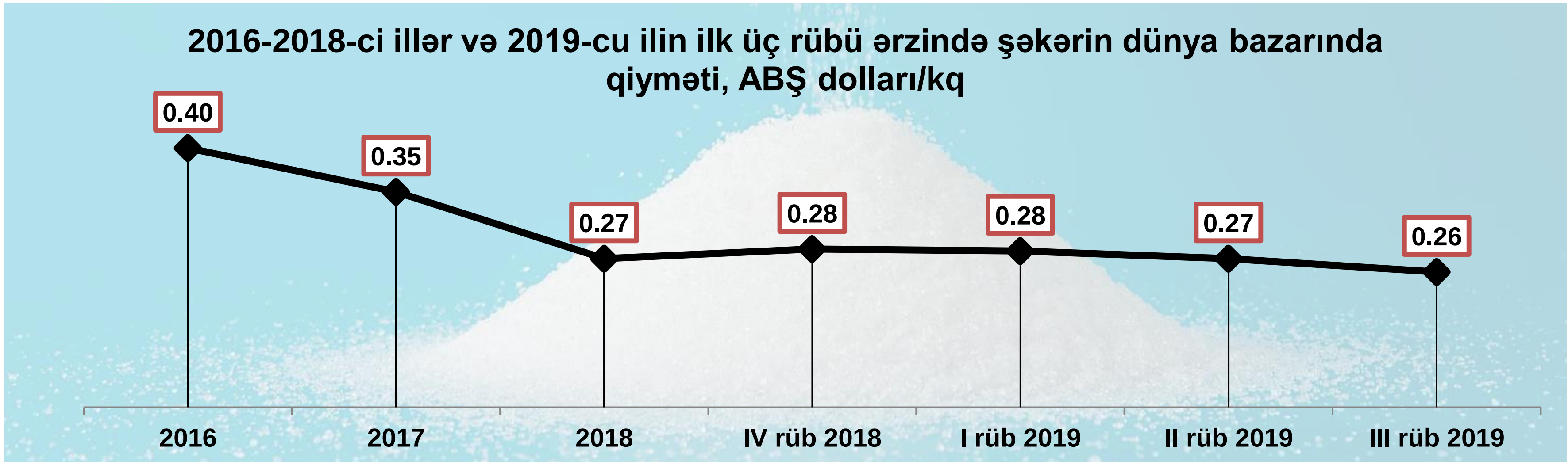

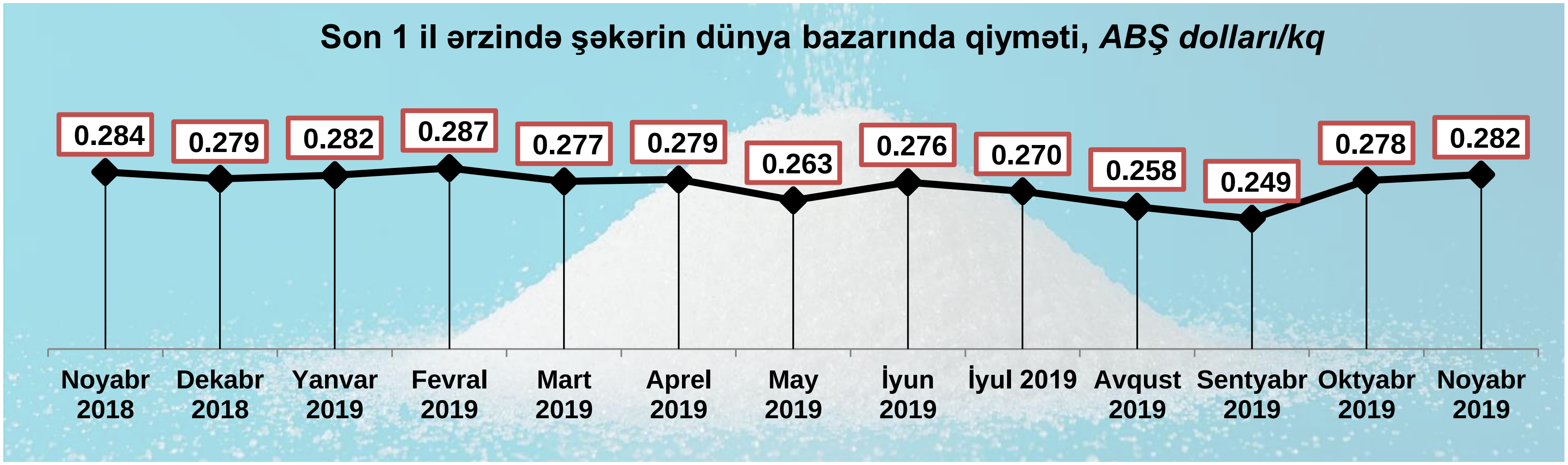

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Soyanın dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində soyanın dünya bazarı qiymətində azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin fevral ayından etibarən qeydə alınan azalmanın ardından iyun ayında artım qeydə alınmışdır. 2019-cu ilin noyabr ayında soyanın 1 tonunun qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 2.0% azalaraq 333.0 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

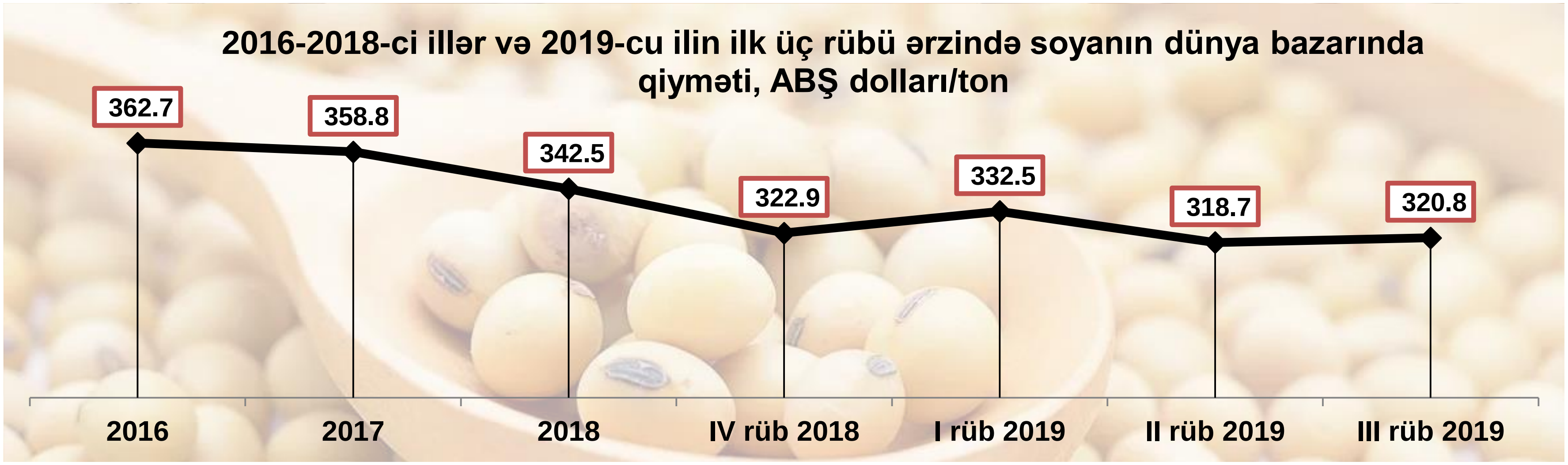

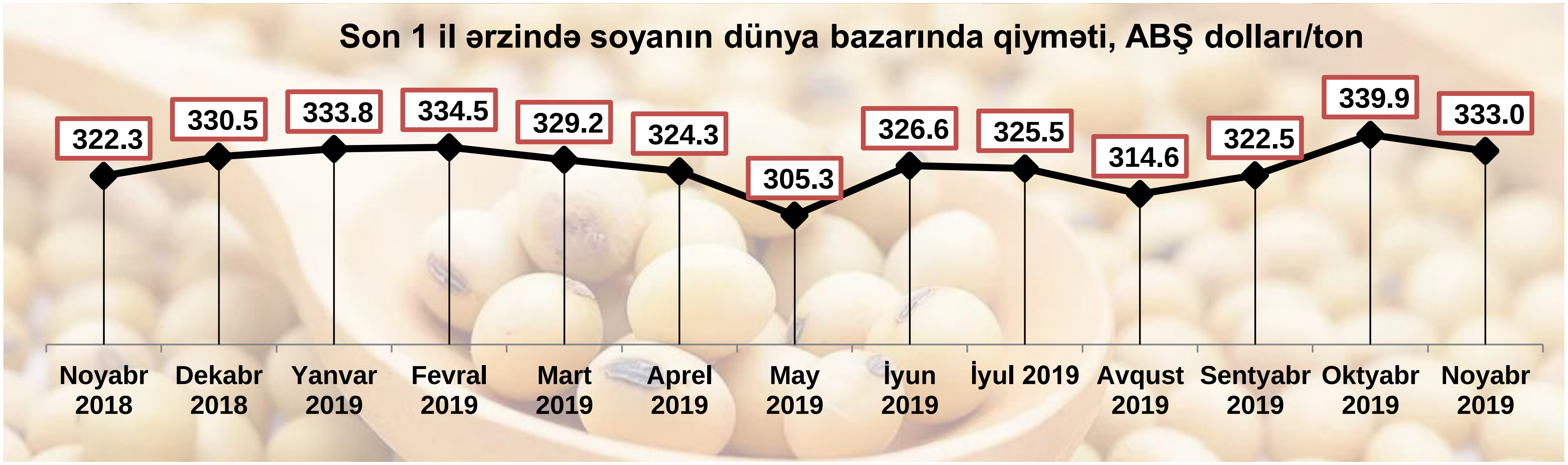

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Mal ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində mal ətinin dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında mal ətinin 1 kiloqramının dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 21.4% artaraq 5.74 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

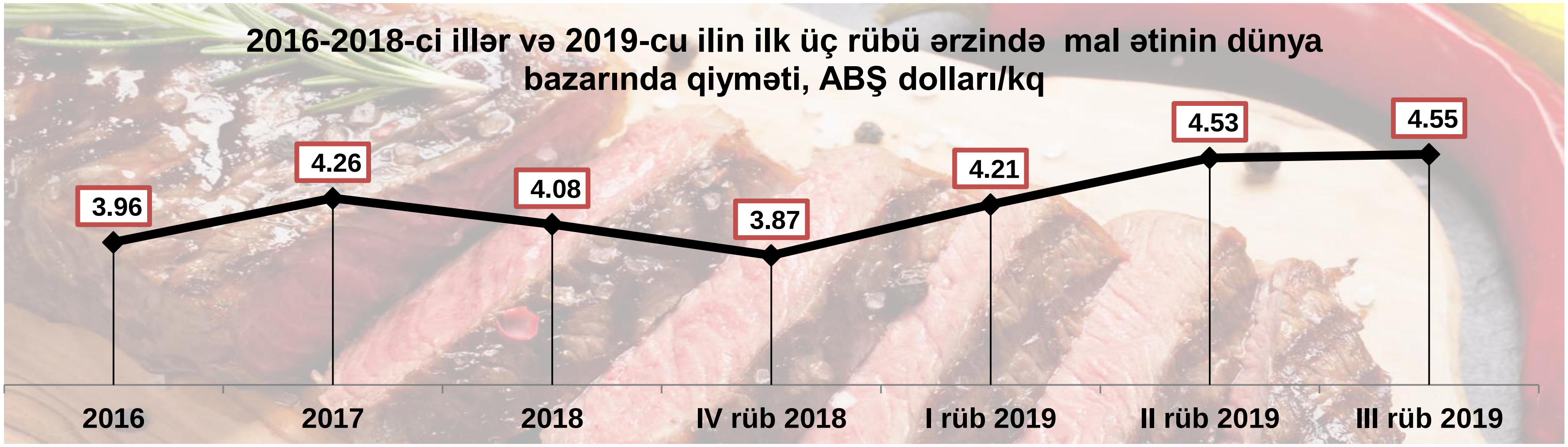

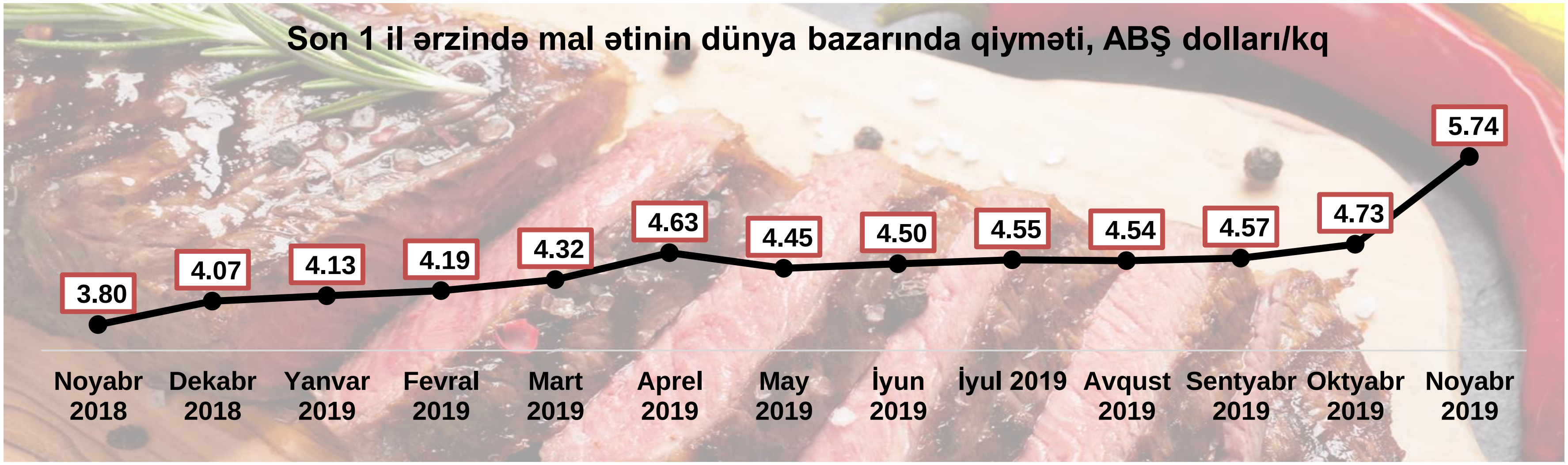

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Qoyun ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində qoyun ətinin dünya bazarı qiymətində artım trendi müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında qoyun ətinin 1 kq-ın dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 0.4% azalaraq 2.34 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

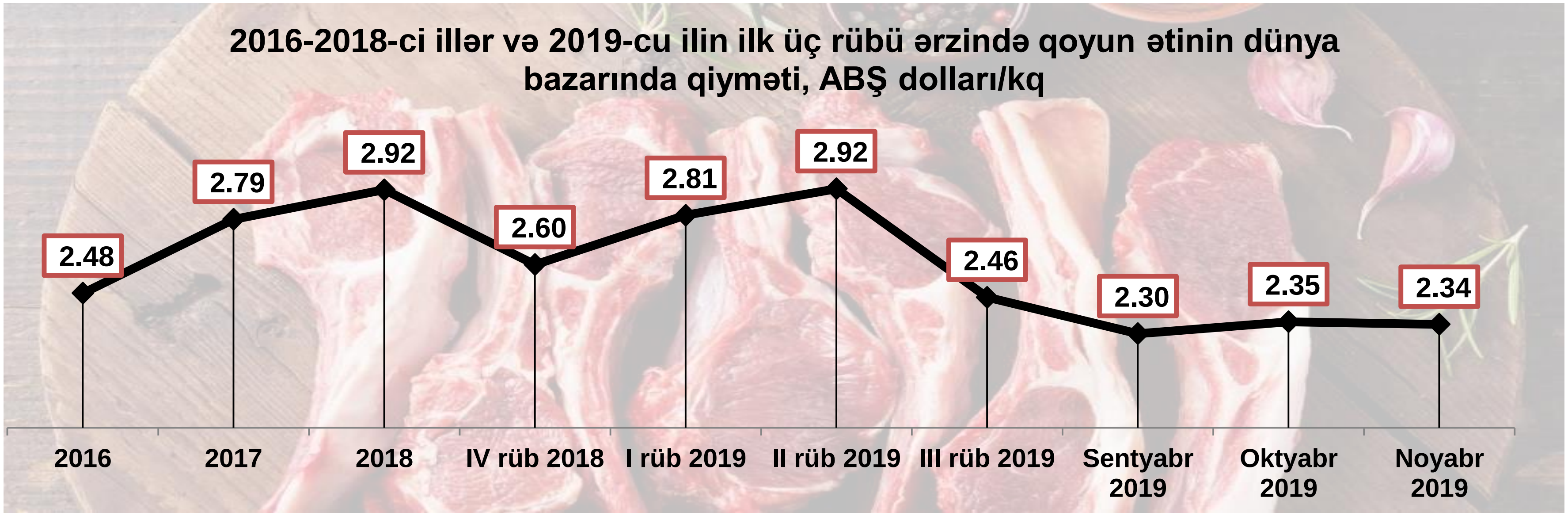

Mənbə: *https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices*

Donuz ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2016-2018-ci illər ərzində donuz ətinin dünya bazarı qiymətində qeyri-müəyyənliklər müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında donuz ətinin 1 kiloqramının dünya bazarı qiyməti əvvəlki ay ilə müqayisədə 5.2% azalaraq 1.27 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

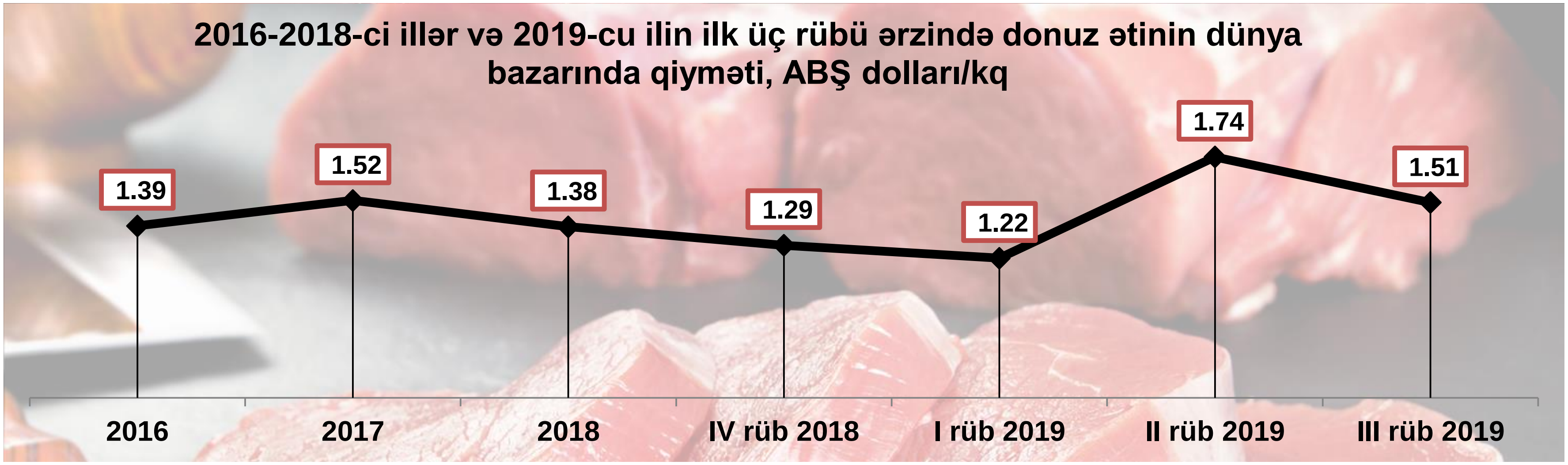

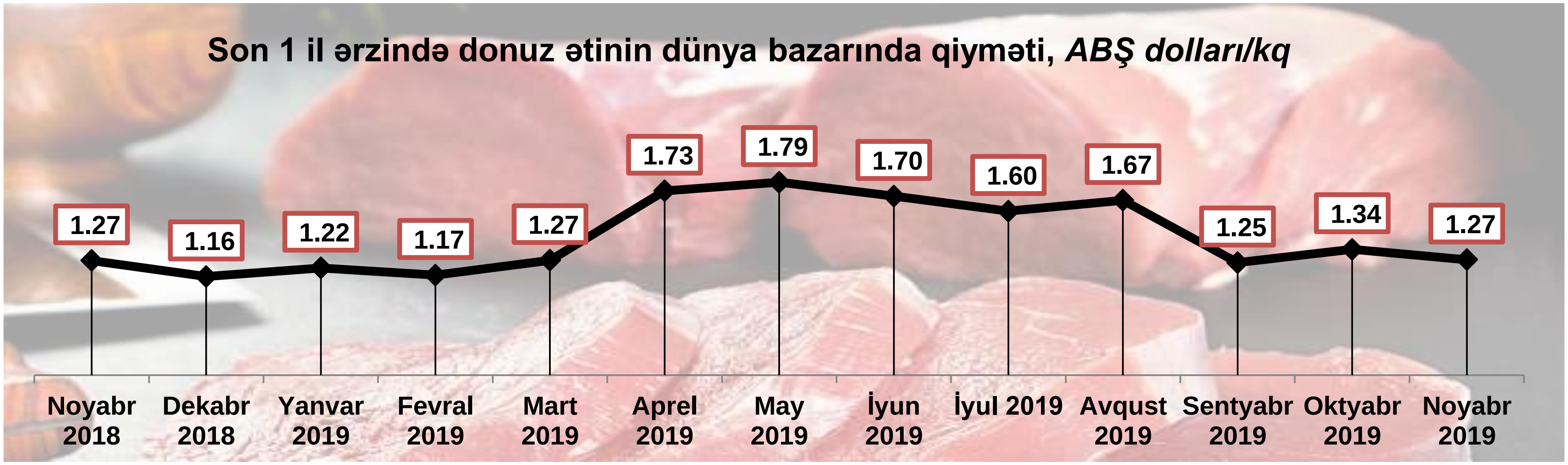

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Quş ətinin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

➢ **Dünya bazarında 2016-2018-ci illər ərzində quş ətinin qiymətində artım müşahidə olunmuşdur. Aylıq müşahidə dövründə isə 2019-cu ilin noyabr ayında quş ətinin 1 kiloqramının dünya bazarı qiyməti ötən ay ilə müqayisədə 7.7% artaraq 2.94 ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

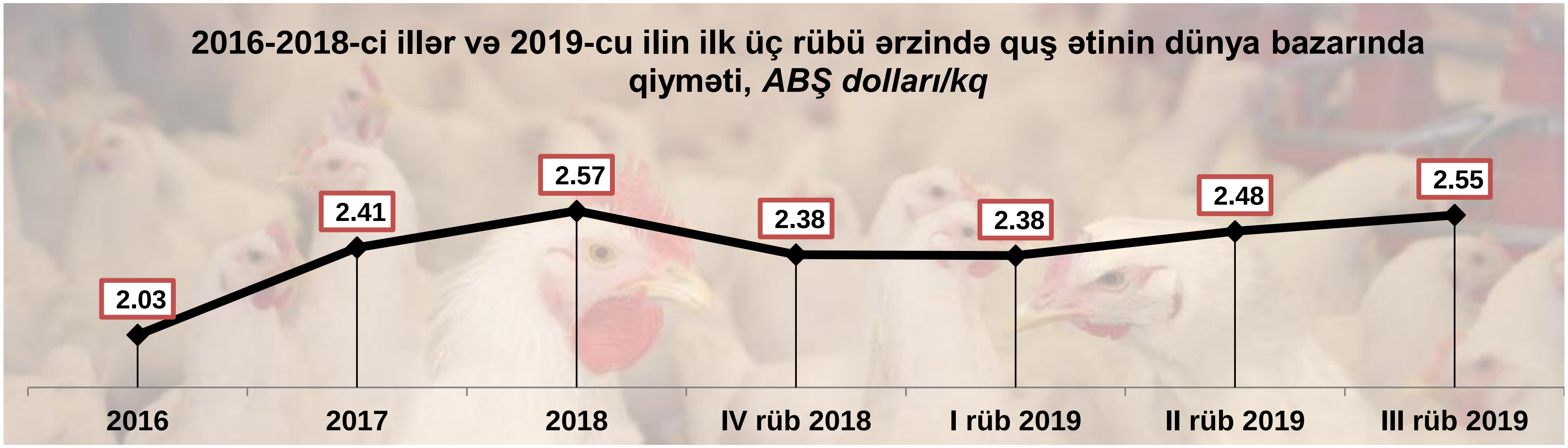

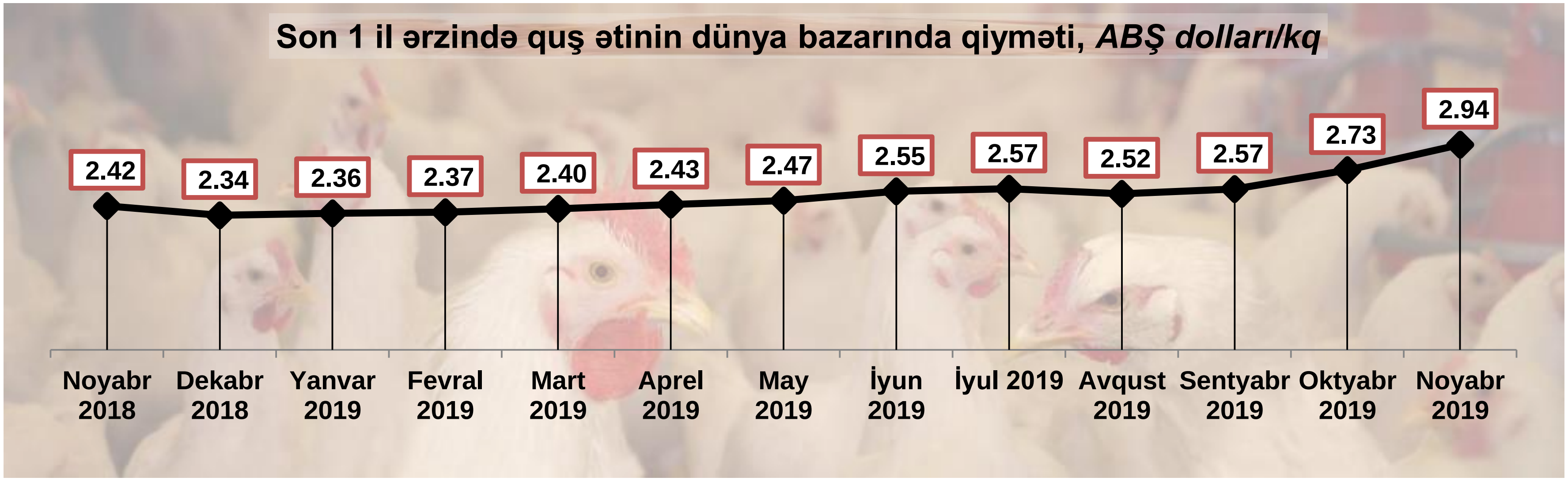

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Qaba yunun dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2018-ci ildə qaba yunun 1 tonunun dünya bazarı qiyməti əvvəlki illərlə müqayisədə kəskin şəkildə artaraq 1.52 min ABŞ dolları olmuşdur. 2019-cu ilin noyabr ayında qaba yunun 1 tonunun dünya bazarı qiyməti ötən ay ilə müqayisədə 1.8% artaraq 1.15 min ABŞ dolları səviyyəsində qərarlaşmışdır.**

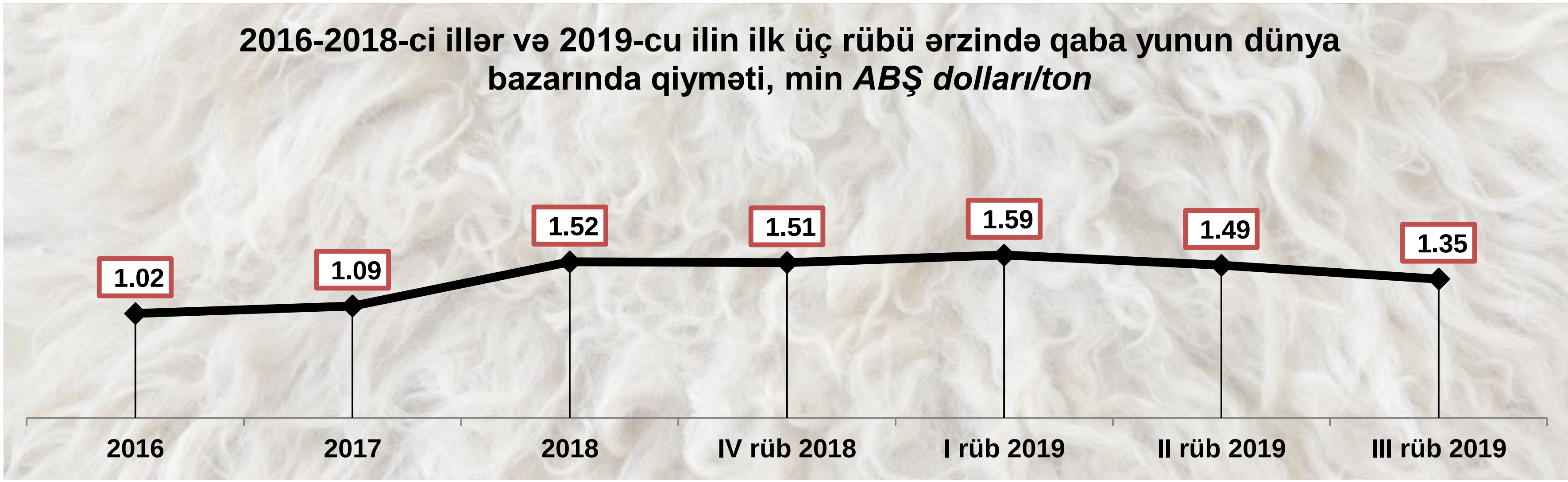

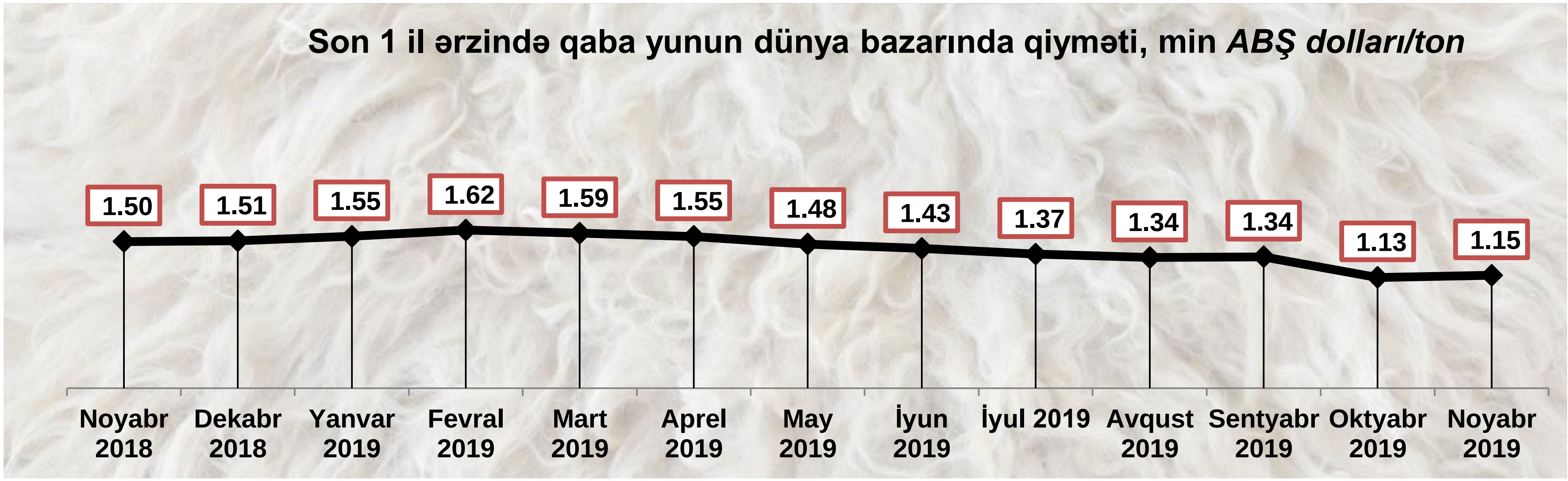

Mənbə: https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices

Südün dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- **2015 və 2016-cı illərdə ABŞ, Avropa İttifaqı və Yeni Zelandiyada süd xammalının bazar qiymətlərində 2014-cü ilə nəzərən kəskin azalma trendi müşahidə olunmuşdur. 2017-ci ildə süd xammalının qiymətində yenidən artım başlasa da, 2018 və 2019-cu illərdəki qiymət 2014-cü il ilə müqayisədə kəskin şəkildə aşağıdır. Aylıq trenddə isə 2019-cu ilin oktyabr ayında süd xammalının dünya bazarında sahədən satış qiymətində Avropa İttifaqında, Yeni Zelandiyada və ABŞ-da artım müşahidə olunmuşdur.**

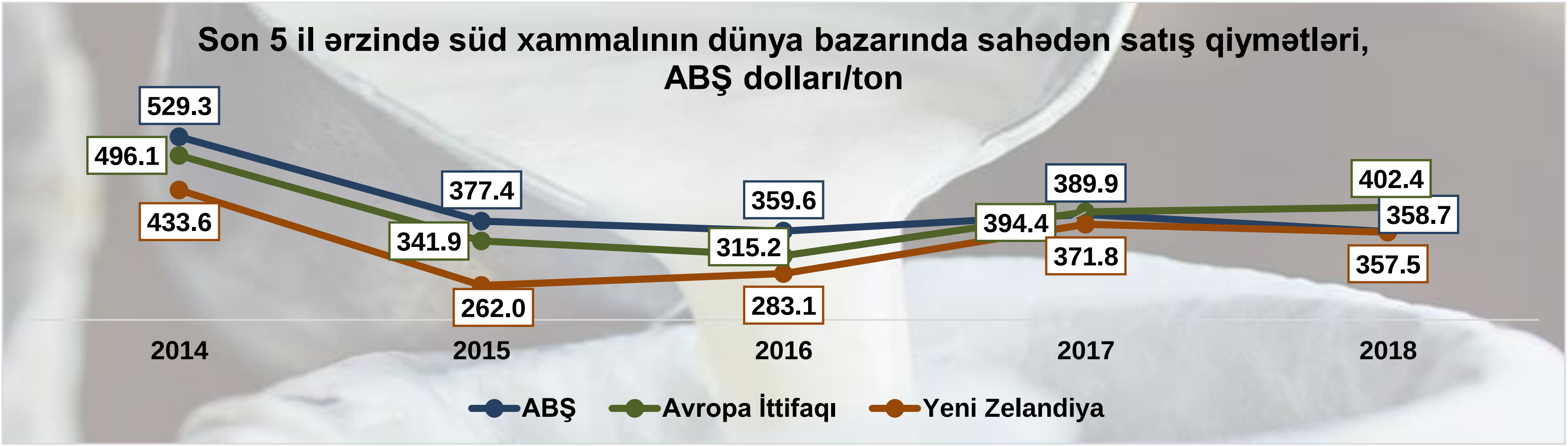

Mənbə:https://www.clal.it/en/index.php

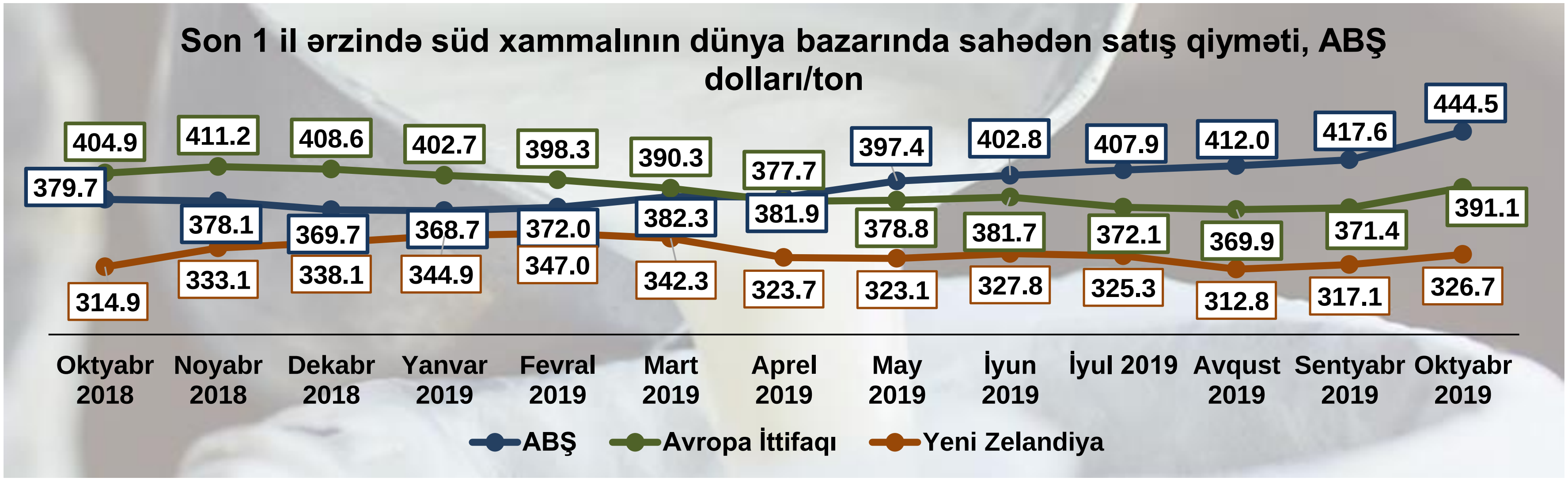

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

- Süd xammalının dünya bazarı qiymətindəki azalma trendi quru südün dünya bazarı qiymətində də özünü göstərmişdir. Belə ki, 2015 və 2016-cı illərdəki azalma trendi 2017-ci ildən etibarən artım ilə əvəz olunsa da, 2014-cü ildəki qiymət səviyyəsinə çatmamışdır. Aylıq trenddə isə 2019-cu ilin oktyabr ayında ABŞ və Avropa İttifaqında quru südün 1 tonunun dünya bazarı qiymətində artım qeydə alınmışdır.

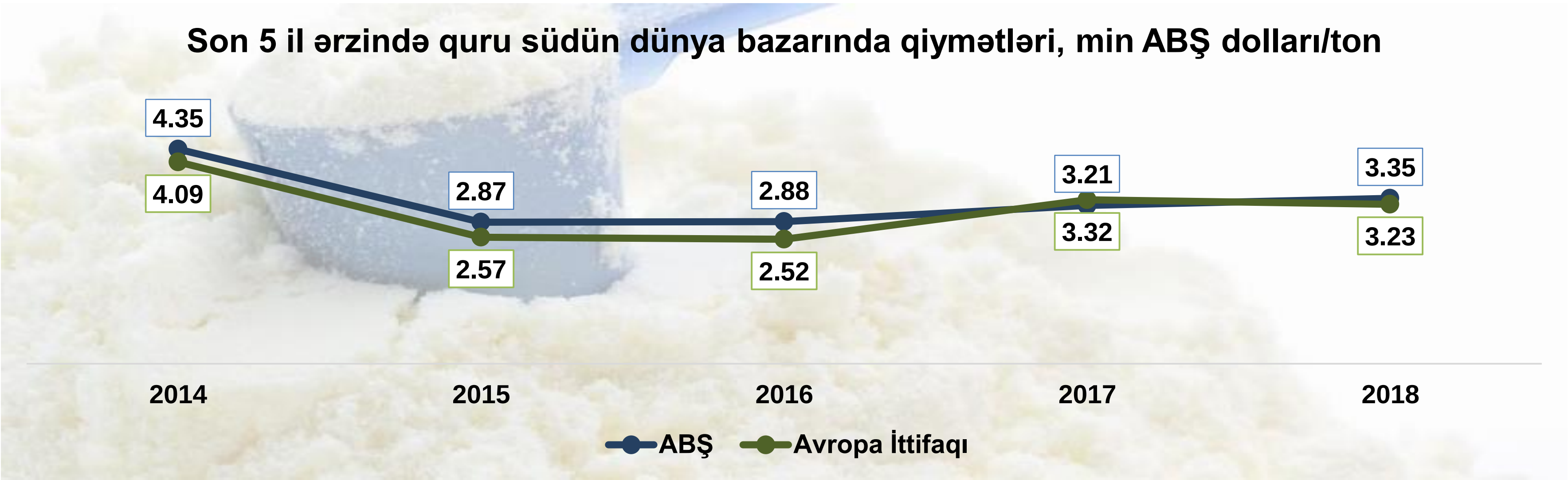

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

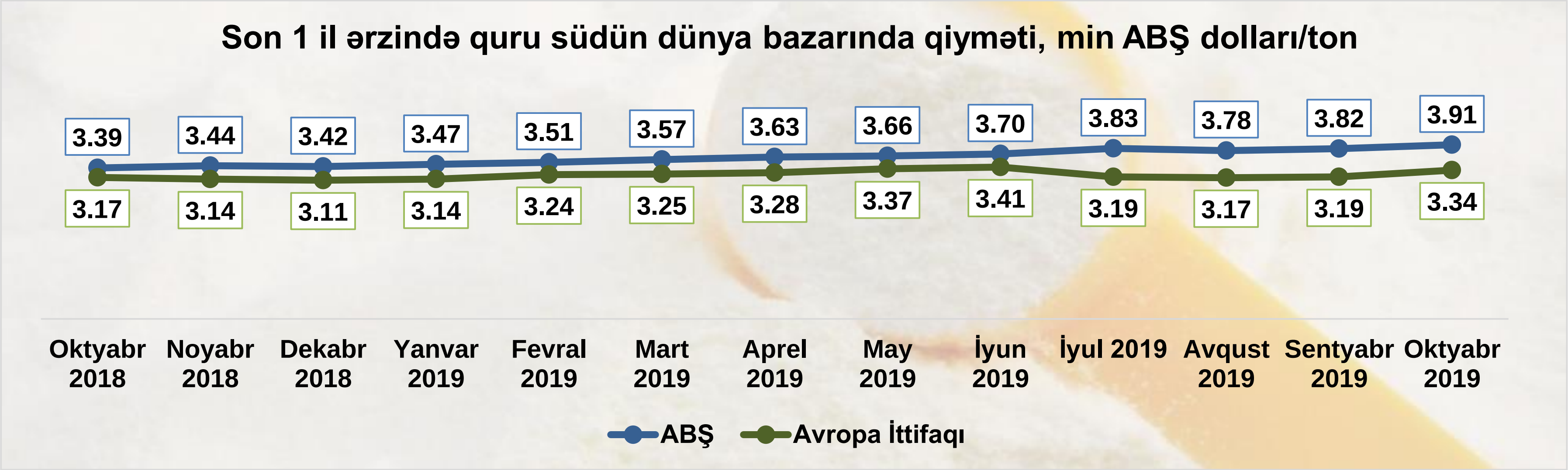

Mənbə: https://www.clal.it/en/index.php

Gübrənin dünya bazarı qiymətinə dair qısa icmal

- 2016-2018-ci illərdə dünya bazarında kalsium fosfatın və potassium xloridin qiymətində azalma trendi, diamonium fosfatın, üçqat super fosfat və karbamidin qiymətində isə əsasən artım trendi müşahidə olunmuşdur. 2019-cu ilin noyabr ayında əvvəlki ay ilə müqayisədə diamonium fosfatın, karbamidin, kalsium fosfatın və üçqat super fosfatın qiymətində azalma, potassium xloridin qiymətində isə stabillik müşahidə olunmuşdur.

2016-2018-ci illər və 2019-cu ilin sentyabr-noyabr ayları ərzində gübrənin növlər üzrə dünya bazarında qiyməti, *ABŞ dolları/ton*

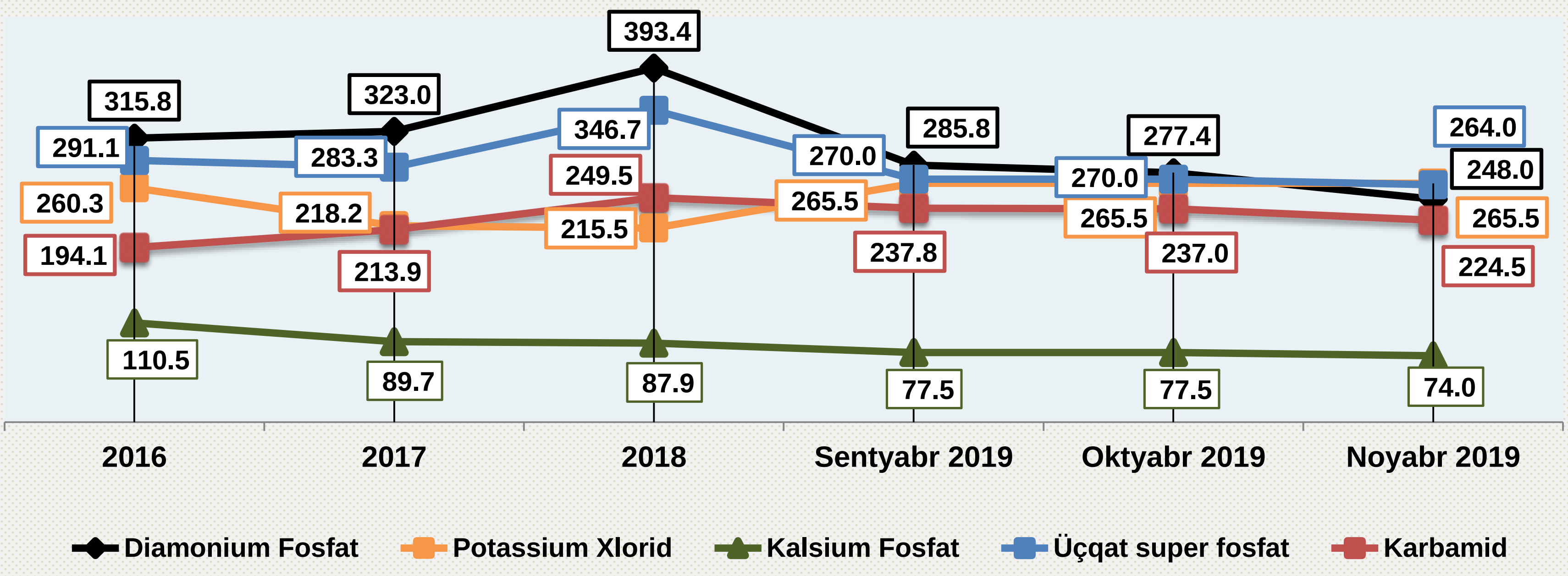

Mənbə: *http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=potassium-chloride*
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=dap-fertilizer
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=rock-phosphate
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=triple-superphosphate
http://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=urea